

ΧΑΝΣ ΚΡΙΣΤΙΑΝ ΑΝΤΕΡΣΕΝ

Παραμύθια Επιλογή

Λογοτεχνικό κείμενο
Νηπιαγωγείο

Χ. Κ. ΑΝΤΕΡΣΕΝ
Παραμύθια

Ε Π Ι Λ Ο Γ Η

Τίτλος: Παραμύθια Επιλογή
Συγγραφέας: Χανς Κρίστιαν Άντερσεν

Ομάδα Εργασίας ΙΕΠ

Γιαννίκας Αθανάσιος, ΠΕ70, Σύμβουλος Α΄ (Συντονιστής και μέλος αρχικής και ανασυγκροτημένης ομάδας)
Βαρτζιώτη Βασιλική, ΠΕ02, Σύμβουλος Β΄ (μέλος ανασυγκροτημένης ομάδας)
Δούμα Ελπίδα, ΠΕ60, Σύμβουλος Β΄ (μέλος αρχικής ομάδας)
Καραγιάννη Σοφία, ΠΕ70, Σύμβουλος Β΄ (μέλος αρχικής και ανασυγκροτημένης ομάδας)
Λαμπροπούλου Ελένη, ΠΕ60, Σύμβουλος Β΄ (μέλος ανασυγκροτημένης ομάδας)
Μπίστα Πολυξένη, ΠΕ02, Σύμβουλος Α΄ (μέλος αρχικής ομάδας)
Τουρίμπαμπα Αγλαΐα, ΠΕ02, Σύμβουλος Β΄ (μέλος ανασυγκροτημένης ομάδας)

Απόδοση/Διασκευή: Γιάννης Σμυρνιωτάκης
Επιμέλεια κειμένου: Ευγενία Παλαπάνογλου
Σχεδιασμός εξώφυλλου: Βάνα Ρουσιώτη
Εικονογράφηση: Edmund Dulac, Helen Stratton, Vilhelm Pedersen
Επιχρωματισμός εικόνων: Μιχάλης Παπαδόπουλος
Επιμέλεια έκδοσης: Μαρία Καρβέλα, Πέτρος Παπαπέτρος

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Σπυρίδων Δουκάκης
Πρόεδρος του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Το παρόν εκπονήθηκε με ευθύνη των Επιστημονικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, του Τμήματος Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής σύμφωνα με υπ' αρ. πρωτ. 145275/ΓΔ4/04-12-2024 (ΑΔΑ: 66ΦΨ46ΝΚΠΔ-Χ7Ρ) Υπουργική Απόφαση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΧΑΝΣ ΚΡΙΣΤΙΑΝ ΑΝΤΕΡΣΕΝ

Παραμύθια

ΕΠΙΛΟΓΗ

Λογοτεχνικό κείμενο
Νηπιαγωγείο

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΣΜΥΡΝΙΩΤΑΚΗΣ

Περιεχόμενα

Το ανδρόνι	7
Η αληθινή πριγκίπισσα	19
Τα καινούρια ρούχα του αυτοκράτορα	23
Η μικρή γοργόνα	29
Ο άρχοντας Βάλντεμαρ και οι κόρες του	49

Το ανδόνι

Σε ένα πανέμορφο ανάκτορο, στην πρωτεύουσα της Κίνας, ζούσε ο Αυτοκράτορας της χώρας. Το ανάκτορό του ήταν το ωραιότερο στον κόσμο. Ήταν φτιαγμένο από πορσελάνη – ανεκτίμητο. Όμως τίποτα δεν του έδινε χαρά, και ήταν συνέχεια λυπημένος.

Στον κήπο του ανακτόρου φύτεωναν τα σπανιότερα λουλούδια. Στα ωραιότερα απ' αυτά είχαν δέσει ασημένιες καμπανούλες, για να τα προσέχει όποιος περνούσε δίπλα τους. Ο κήπος του Αυτοκράτορα ήταν τέλειος και τόσο μεγάλος, που όλον δεν τον γνώριζε ούτε ο κηπουρός του. Στην άκρη του κήπου υπήρχε ένα δάσος με πανύψηλα δέντρα και στη συνέχεια μια λίμνη. Το δάσος έφτανε μέχρι τη λίμνη, που ήταν βαθιά και γαλάζια. Μεγάλα καράβια άραζαν στις ακτές της, κάτω ακριβώς από τα κλαδιά των δέντρων. Εκεί, στα κλαδιά εκείνα, ζούσε ένα ανδρόνι, ένα πουλί που τραγουδούσε τόσο γλυκά, ώστε οι φτωχοί ψαράδες, που είχανε τόσες δουλειές να κάνουν, σταματούσαν το μάζεμα των διχτυών τις νύχτες και άκουγαν το τραγούδι του.

«Αχ, τι ωραία που κελαηδάει!» έλεγαν, αλλά γρήγορα ξαναγύριζαν στη δουλειά τους και ξεχνούσαν το πουλί. Και το επόμενο βράδυ, αν το ανδρόνι ξανακελαηδούσε κι οι ψαράδες ήταν πάλι κοντά, έλεγαν γι' άλλη μια φορά: «Αχ, τι ωραία που κελαηδάει!»

Πολλοί ταξιδιώτες έφταναν απ' όλα τα μέρη του κόσμου στην πόλη του Αυτοκράτορα. Θαύμαζαν την πόλη και το ανάκτορο και τον κήπο, αλλά όταν άκουγαν το κελάηδισμα του ανδρονιού, έλεγαν: «Να το ωραιότερο απ' όλα». Και γι' αυτό μιλούσαν όταν γύριζαν στο σπίτι τους, και όσοι σοφοί έγραφαν για την πόλη, το ανάκτορο και τον κήπο, τόνιζαν πάντα την παρουσία του ανδρονιού. Είχε γίνει το κέντρο του ενδιαφέροντος, τόσο που οι ποιητές άρχισαν να γράφουν στίχους για το ανδρόνι που ζούσε στο δάσος δίπλα στη λίμνη.

Τα βιβλία αυτά έκαναν τον γύρο του κόσμου, κι ένα τους έφτασε τελικά στα χέρια του Αυτοκράτορα. Καθόταν στη χρυσή πολυθρόνα του, διάβαζε, διάβαζε και κουνούσε συνέχεια το κεφάλι του. Όλες αυτές οι υπέροχες περιγραφές για την πόλη, το ανάκτορο και τον κήπο τον ευχαριστούσαν. «Τίποτα όμως δεν μπορεί να συγκριθεί με το ανδρόνι», έγραφε το βιβλίο.

«Να πάρει η ευχή, τι είναι πάλι αυτό;» αναρωτήθηκε ο Αυτοκράτορας. «Ανδρόνι! Και πώς δεν το ξέρω εγώ; Μπορεί να υπάρχει στην αυτοκρατορία μου, και μάλιστα στον κήπο μου, ένα τέτοιο πουλί κι εγώ να μην το ξέρω; Κοίταξε τι μαθαίνεις από τα βιβλία!»

Έστειλε λοιπόν να φωνάξουν τον Αυλάρχη του.

«Λέγεται πως υπάρχει κάπου εδώ ένα σπανιότατο πουλί, που λέγεται ανδρόνι», είπε ο Αυτοκράτορας. «Και λένε πως το τραγούδι του είναι ό,τι καλύτερο υπάρχει στη χώρα μου. Γιατί δεν μου το είπτε κανένας σας αυτό;»

«Πρώτη μου φορά το ακούω», είπε ο Αυλάρχης, «δεν το είδα να έρχεται ποτέ στην Αυλή σας».

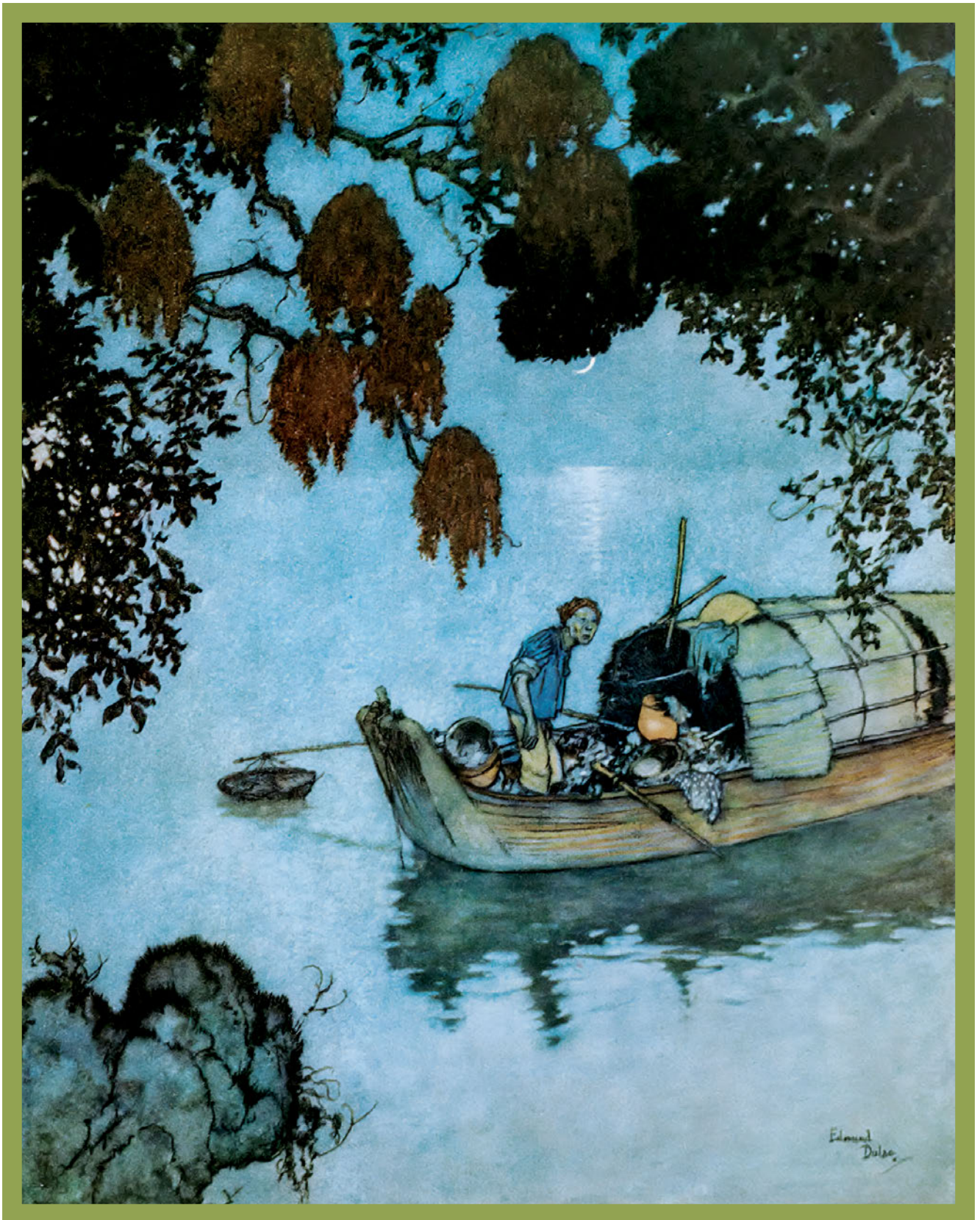
«Απαιτώ να έρθει απόψε και να τραγουδήσει για μένα», είπε ο Αυτοκράτορας. «Δεν είναι δυνατόν να ξέρει όλος ο κόσμος κάτι που ανήκει σ' εμένα, και να μην το ξέρω εγώ».

«Πρώτη μου φορά ακούω γι' αυτό», του είπε ο Αυλάρχης· «όμως θα ψάξω και σίγουρα θα το βρω».

Πού να βρισκόταν το ανδρόνι; Ο Αυλάρχης ανεβοκατέβαινε σκάλες, περνούσε διαδρόμους, έμπαινε σε αίθουσες. Κανένας απ' όσους συνάντησε δεν είχε ακούσει το παραμικρό για το πουλί. Γύρισε λοιπόν στον Αυτοκράτορα και του είπε: «Μάλλον θα είναι κάποιο παραμύθι του συγγραφέα εκείνου του βιβλίου. Η Αυτοκρατορική Μεγαλειότητά σας δεν θα πρέπει να πιστεύει όλα όσα γράφουν τα βιβλία· πολλά απ' αυτά δεν είναι αληθινά, αλλά τα φαντάζεται ο συγγραφέας».

«Μα το βιβλίο αυτό μου το χάρισε ο ευγενέστατος Αυτοκράτορας της Ιαπωνίας, επομένως δεν είναι δυνατόν να λέει ψέματα», του απάντησε ο Κινέζος άρχοντας. «Εγώ επιμένω, θέλω να ακούσω το ανδρόνι. Απόψε πρέπει να βρίσκεται εδώ, αλλιώς το βράδυ, μετά το δείπνο, θα διατάξω να μαστιγωθεί όλη η Αυλή».

«Μάλιστα!» είπε ο Αυλάρχης· και ξανάρχισε να τρέχει πάνω κάτω, σε αίθουσες και διαδρόμους, και από πίσω του έτρεχε η μισή Αυλή.

“ ... ώστε οι φτωχοί ψαράδες, που είχαν τόσες δουλειές να κάνουν,
σταματούσαν το μάζεμα των διχτυών τις νύχτες
και άκουγαν το τραγούδι του. ”

Τελικά βρήκαν ένα φτωχό κοριτσάκι στην κουζίνα που είπε: «Α, ναι, το απδόνι! Και βέβαια το ξέρω! Αχ, τι γλυκά που τραγουδάει! Κάθε βράδυ παίρνω λίγα αποφάγια και τα πηγαίνω στην άρρωστη μητέρα μου, που ζει δίπλα στη λίμνη. Στον γυρισμό κάθομαι να ξεκουραστώ λίγο στο δάσος κι ακούω το απδόνι να τραγουδάει. Τότε δακρύζω, είναι σαν να με φιλάει η μητέρα μου!»

«Άκουσε, παιδί μου», της είπε ο Αυλάρχης. «Θα έχεις μόνιμη θέση στην κουζίνα και θα σου επιτρέψω να δεις μία φορά τον Αυτοκράτορα να τρώει, αν με πας εκεί όπου ζει το απδόνι, διότι πρέπει να παρουσιαστεί απόψε στην Αυλή».

Ξεκίνησαν λοιπόν για το δάσος, όπου τραγουδούσε συνήθως το απδόνι· και η μισή Αυλή μαζί τους. Στον δρόμο άκουσαν μια αγελάδα να μουγκανίζει.

«Ω, ακούστε!» φώναξαν οι αυλικοί. «Εκεί πέρα είναι! Και τι φωνάρα που βγάζει τόσο μικρό ζώακι! Σίγουρα κάπου το έχουμε ξανακούσει».

«Όχι, όχι, αγελάδα είναι αυτό που ακούτε», είπε το κοριτσάκι· «έχουμε πολύ δρόμο ακόμα». Σε λίγο πέρασαν από μια λιμνούλα κι άκουσαν τα βατράχια.

«Υπέροχο!» είπε ο ιερέας της Αυλής· «ακούγεται σαν τις καμπανούλες της εκκλησίας».

«Όχι, όχι, βατράχια είναι αυτά που ακούτε», είπε το κοριτσάκι· «αλλά μην ανησυχείτε, φτάνουμε».

Σε λίγο ακούστηκε το απδόνι να τραγουδάει.

«Να το!» είπε η μικρή. «Ακούστε! Εκεί κάθεται». Κι έδειξε ένα γκριζό πουλάκι ψηλά στα κλαδιά.

«Μα, είναι δυνατόν;» αναρωτήθηκε ο Αυλάρχης. «Ούτε που θα μου περνούσε από το μυαλό. Τι απλοϊκό που φαίνεται! Θα πρέπει να έχασε το χρώμα του όταν είδε τόσα σπουδαία πρόσωπα».

«Απδονάκι μου!» του φώναξε το κορίτσι. «Ο Αυτοκράτοράς μας σε καλεί να του τραγουδήσεις».

«Μεγάλη μου τιμή», είπε το απδόνι, και κελάηδωσε τόσο γλυκά, που όλοι μαγεύτηκαν.

«Ακούγεται σαν κρυστάλλινες καμπάνες», είπε ο Αυλάρχης. «Κοιτάξτε το λαιμουδάκι του, πώς

κινείται! Απορώ πώς δεν το είχαμε ακούσει μέχρι τώρα· θα ξετρελαθούν όλοι στην Αυλή».

«Πρέπει να ξανατραγουδήσω για τον Αυτοκράτορα;» ρώτησε το απδόνι, που νόμισε ότι αυτός βρισκόταν ανάμεσά τους.

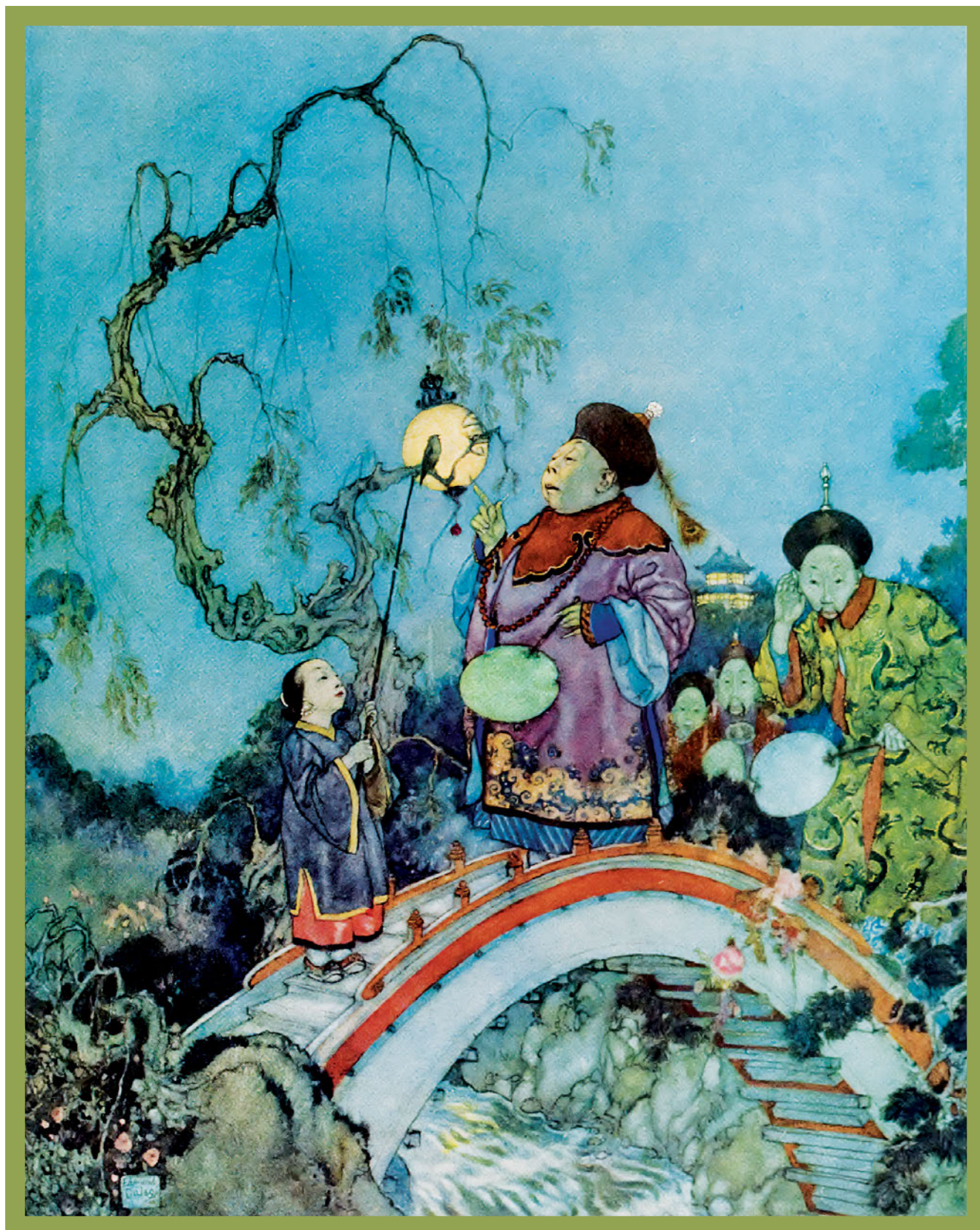
«Υπέροχο απδόνι!» είπε ο Αυλάρχης, «έχω την τιμή να σε προσκαλέσω στη γιορτή της Αυλής, απόψε. Είμαι σίγουρος ότι ο Αυτοκράτορας θα χαρεί πολύ όταν ακούσει το τραγούδι σου».

«Το τραγούδι μου ακούγεται πολύ καλύτερα στο δάσος», είπε το απδόνι, ωστόσο τους ακολούθησε πρόθυμα όταν ακούσε την επιθυμία του Αυτοκράτορα.

Στο ανάκτορο οι υπηρέτες καθάρισαν τους τοίχους και τα πατώματα. Στόλισαν τις εισόδους με τα ωραιότερα λουλούδια, που έλαμπαν στο φως χιλιάδων χρυσών φαναριών. Κόσμος πήγαινε κι ερχόταν, κάνοντας τα καμπανάκια να ηχούν συνέχεια, έτσι που κανένας δεν άκουγε τι έλεγε ο άλλος.

Ακριβώς στη μέση της Αίθουσας Ακροάσεων, όπου καθόταν ο Αυτοκράτορας, κατασκευάστηκε μια χρυσή φωλιά για να καθίσει το απδόνι. Στο μικρό κορίτσι δόθηκε ειδική άδεια να σταθεί πίσω από την πόρτα, διότι είχε αποκτήσει τον τίτλο της «Αυτοκρατορικής Μαγεύρισσας». Όλοι φόρεσαν τα καλά τους κι όλων τα μάτια ήταν καρφωμένα στο γκριζό πουλάκι που, με το νεύμα του Αυτοκράτορα, θα έπρεπε να αρχίσει το τραγούδι.

“ «Να το!» είπε η μικρή. «Ακούστε! Εκεί κάθεται». Κι έδειξε ένα γκρίζο πουλάκι ψηλά στα κλαδιά. ”

Και το ανδρόνι τραγούδησε τόσο υπέροχα, που δάκρυα γέμισαν τα μάτια του Αυτοκράτορα, δάκρυα που κύλησαν στα μάγουλά του. Το ανδρόνι τραγούδησε τόσο γλυκά, που άγγιξε την καρδιά όλων των ανθρώπων της Αυλής. Ευχαριστήθηκε τόσο πολύ ο Αυτοκράτορας, που ανακοίνωσε ότι χαρίζει στο ανδρόνι τα χρυσά του παπούτσια και διέταξε να του τα κρεμάσουν στον λαιμό. Αλλά το ανδρόνι αρνήθηκε την προσφορά, λέγοντας ότι θεωρούσε ήδη μεγάλη την τιμή που του έγινε.

«Τα δάκρυα στα μάτια του Αυτοκράτορα είναι η μεγαλύτερη αμοιβή που έχω φανταστεί. Μα τον Θεό, δεν θέλω άλλο τίποτα», είπε. Και ξανατραγούδησε με την υπέροχη φωνή του.

«Αχ, είναι και αχάριστο!» είπαν οι κυρίες της Αυλής. Και γέμισαν το στόμα τους με νερό για να μιμηθούν το ανδρόνι, διότι πίστευαν ότι δεν ήταν και τόσο δύσκολο να τραγουδήσουν. Μέχρι και στους υπηρέτες και στις καμαριέρες έκανε άριστη εντύπωση, κι αυτή είναι η μεγαλύτερη επιτυχία, διότι όλοι ετούτοι δεν ευχαριστιούνται με τίποτα. Τεράστια η επιτυχία του ανδρονιού!

Ο Αυτοκράτορας αποφάσισε ότι το ανδρόνι θα έμενε στην Αυλή, σε δικό του κλουβί, με ειδική άδεια να μπαينوβαίνει δύο φορές την ημέρα, πρωί και βράδυ. Σε κάθε έξοδο θα το ακολουθούσαν δώδεκα υπηρέτες, για να κρατούν τη μεταξωτή κορδέλα που θα ήταν δεμένη στο πόδι του. Τι ευχαρίστηση θα έβρισκε το ανδρόνι με τέτοιες εξόδους;

Μια μέρα έφτασε στον Αυτοκράτορα ένα μεγάλο δέμα με την ένδειξη «Ανδρόνι».

«Κι άλλο βιβλίο για τον διάσημο φιλοξενούμενό μας», είπε ο Αυτοκράτορας. Όμως δεν ήταν βιβλίο· ήταν ένα μηχανικό παιχνίδι σε ένα κουτί. Ένα ψεύτικο ανδρόνι, φτιαγμένο για να μοιάζει με αληθινό· αλλά αυτό ήταν καλυμμένο με διαμάντια, ρουμπίνια και ζαφείρια. Όταν το κούρδιζες, κελαηδούσε ένα από τα τραγούδια του αληθινού ανδρονιού, και η ουρά του, καλυμμένη με ασήμι και χρυσάφι, ανεβοκατέβαινε. Σε μια κορδέλα περασμένη στον λαιμό του έγραφε: «Το ανδρόνι του Αυτοκράτορα της Ιαπωνίας δεν συγκρίνεται με το ανδρόνι του Αυτοκράτορα της Κίνας».

«Θαυμάσιο», έλεγαν όλοι· και σ' αυτόν που έφερε το δέμα απονεμήθηκε ο τίτλος του «Ταχυδρόμου Αυτοκρατορικών Ανδρονιών».

«Τώρα τα δύο πουλιά θα κελαηδούν μαζί και θα έχουμε υπέροχο δίδυμο», είπε ο Αυτοκράτορας.

Έπρεπε λοιπόν να τραγουδήσουν μαζί. Όμως η προσπάθεια απέτυχε, γιατί το αληθινό ανδρόνι είχε δικό του τρόπο να κελαηδάει, ενώ το ψεύτικο κελαηδούσε ό,τι ήταν γραμμένο στον μηχανισμό του.

«Δεν είναι δικό του το λάθος», είπε ο αρχιμουσικός της Αυλής, «αντίθετα, το μηχανικό πουλί το βοηθάει να κρατάει καλύτερα τον ρυθμό».

Έτσι λοιπόν έβαλαν το ψεύτικο ανδρόνι να τραγουδάει μόνο του· και το τραγούδι του ήταν το ίδιο ωραίο, με του αληθινού, χώρια που αυτό ήταν πιο όμορφο κι εντυπωσιακό, αφού ήταν καλυμμένο με πολύτιμους λίθους.

Τριάντα τρεις φορές τραγούδησε τον ίδιο σκοπό και δεν κουράστηκε. Το τραγούδι του ήταν τόσο ωραίο που όλοι ήθελαν να το ξανακούσουν. Ωστόσο ο Αυτοκράτορας θέλησε κάποια στιγμή να ακούσει και το αληθινό ανδρόνι. Πού ήταν όμως; Κανένας δεν είχε προσέξει ότι πέταξε από το ανοιχτό παράθυρο και ξαναγύρισε στο δάσος του.

“ «Αχ, είναι και αχάριστο!» είπαν οι κυρίες της Αυλής. Και γέμισαν το στόμα τους με νερό για να μιμηθούν το απδόνι, διότι πίστευαν ότι δεν ήταν και τόσο δύσκολο. ”

«Γιατί να το κάνει αυτό;» αναρωτήθηκε ο Αυτοκράτορας. Οι αυλικοί κατηγόρησαν το απδόνι και το χαρακτήρισαν αχάριστο. «Ωστόσο, το δικό μας είναι καλύτερο», είπαν. Και το έβαλαν να τραγουδήσει για τριακοστή τέταρτη φορά τον ίδιο σκοπό, αλλά δεν ήταν σίγουροι ότι τον είχαν μάθει καλά, γιατί ήταν πολύ δύσκολος. Ο αρχιμουσικός μίλησε με τα καλύτερα λόγια για το μηχανικό πουλί και υποστήριξε πως ήταν πολύ καλύτερο από το αληθινό, όχι μόνο στην όψη –μ’ όλα εκείνα τα πετράδια–, αλλά και στις εσωτερικές του λειτουργίες.

«Διότι, όπως καταλαβαίνουν οι άρχοντες και κυρίως η Αυτοκρατορική Μεγαλειότητά σας, με το αληθινό απδόνι θα είχαμε να αντιμετωπίσουμε πολλά προβλήματα, ενώ με το κουρδιστό είμαστε ήσυχοι, ποτέ δεν θα τραγουδήσει τίποτε άλλο απ’ αυτό που ξέρει. Μέχρι και να το ανοίξουμε μπορούμε, να δούμε τον μηχανισμό του και τον τρόπο που η μία νότα διαδέχεται την άλλη».

«Ακριβώς!» έσπευσαν να προσθέσουν οι αυλικοί. Κι ο αρχιμουσικός πήρε άδεια να δείξει στον λαό το απδόνι την επόμενη Κυριακή. «Θα πρέπει να ακούσουν όλοι το τραγούδι του», είπε ο Αυτοκράτορας. Το άκουσαν κι έμειναν ευχαριστημένοι, σαν να έπιναν σπάνιο τσάι· διότι το τσάι αρέσει πολύ στους Κινέζους. Όμως ένας ψαράς, που είχε ακούσει το αληθινό απδόνι, είπε: «Καλό είναι, τραγουδάει σχεδόν σαν το αληθινό· αλλά κάτι του λείπει, δεν μπορώ να πω τι».

Το αληθινό απδόνι, όμως, είχε εξοριστεί από την αυτοκρατορία. Το μηχανικό τοποθετήθηκε σε ένα μεταξωτό μαξιλάρι, κοντά στο κρεβάτι του Αυτοκράτορα. Όλα τα δώρα που του έκαναν, χρυσάφι και πολύτιμοι λίθοι, ήταν αραδιασμένα γύρω του. Και του απονεμήθηκε ο τίτλος του «Επιτραπέζιου Αυτοκρατορικού Απδονιού», επομένως η θέση του ήταν στα αριστερά του Αυτοκράτορα. Διότι αυτός πίστευε ότι τιμητική θέση είναι αυτή που βρίσκεται πιο κοντά στην καρδιά, και μην ξεχνάμε πως ακόμα και οι αυτοκράτορες έχουν την καρδιά τους αριστερά.

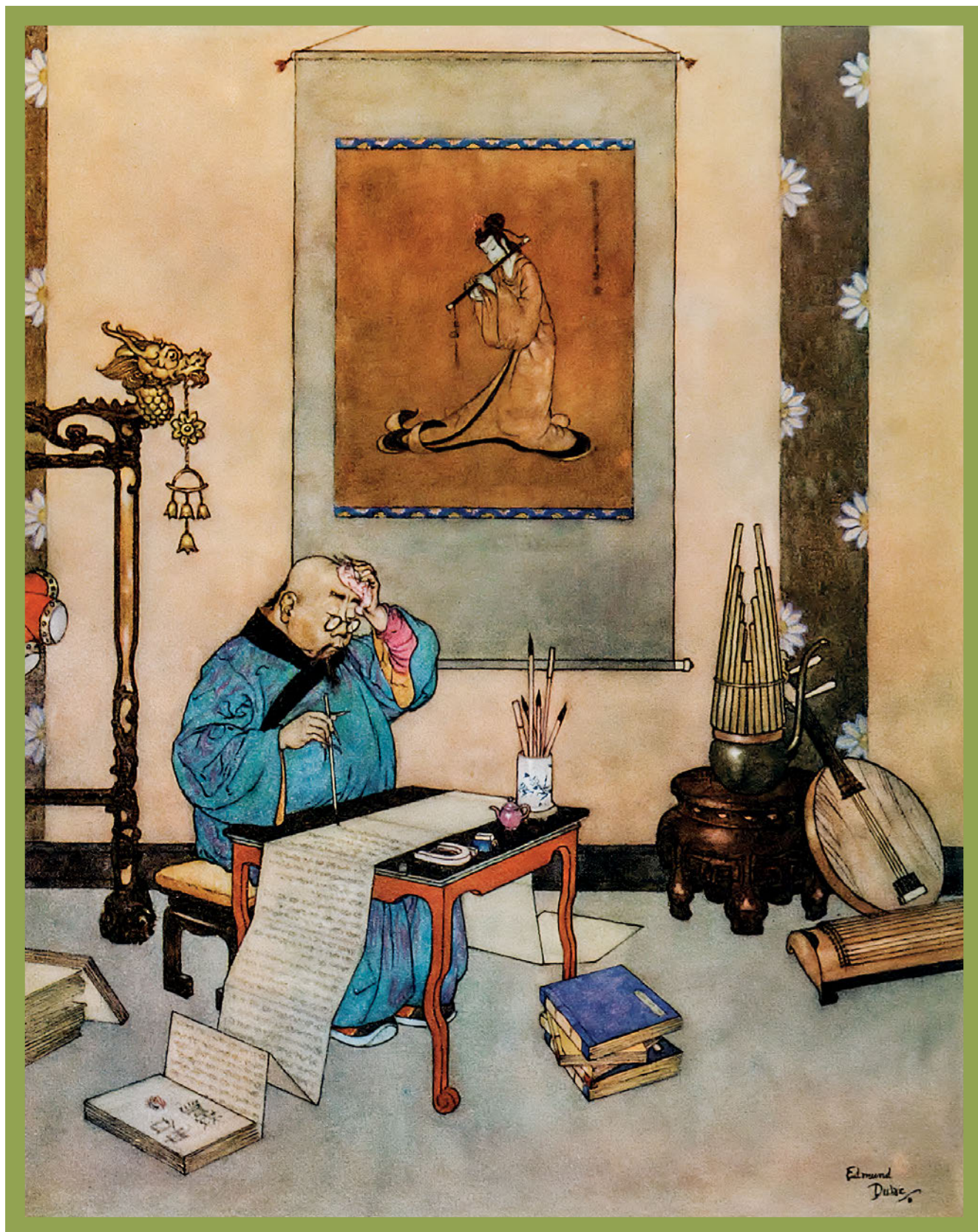
Ο αρχιμουσικός έγραψε μια μελέτη είκοσι πέντε τόμων για το μηχανικό πουλί, χρησιμοποιώντας τις μακρύτερες και δυσκολότερες λέξεις της κινέζικης γλώσσας. Όλοι προσποιήθηκαν πως τη διάβασαν και την κατάλαβαν, διότι αλλιώς θα τους θεωρούσαν ανόητους, χώρια που κινδύνευαν να μαστιγωθούν.

Πέρασε ένας ολόκληρος χρόνος έτσι. Ο Αυτοκράτορας, οι αυλικοί και όλοι οι Κινέζοι έμαθαν απέξω κάθε νότα του τραγουδιού που επαναλάμβανε το κουρδιστό πουλί· κι αυτός ήταν ο λόγος που το αγαπούσαν όλο και περισσότερο. Τα παιδάκια στον δρόμο τραγουδούσαν «Ζι-ζι-ζι, κλακ-κλακ-κλακ!» και τραγουδούσε κι ο ίδιος ο Αυτοκράτορας – α, ναι, θαυμάσια μελωδία.

Όμως ένα βράδυ, την ώρα που το μηχανικό πουλί έβγαζε τις ψηλότερες νότες του κι ο Αυτοκράτορας το άκουγε ξαπλωμένος στο κρεβάτι, ακούστηκε ένα «μπαμ» στο εσωτερικό του πουλιού. Μετά κάτι σαν «στρρρρ». Οι τροχοί άρχισαν να γυρίζουν σαν τρελοί, κι η μελωδία σταμάτησε.

Ο Αυτοκράτορας πετάχτηκε από το κρεβάτι και φώναξε τον αρχίατρό του· αλλά τι μπορούσε αυτός να κάνει; Μετά έφεραν έναν ωρολογοποιό, και ύστερα από συζητήσεις και συμβούλια το πουλί επιδιορθώθηκε πρόχειρα· όμως ο ωρολογοποιός σύστησε να μην κουράζουν το πουλί με απανωτά τραγούδια – τα ελατήρια και τα γρανάζια του ήταν πολύ φθαρμένα και δεν επισκευάζονταν, διότι η μελωδία θα καταστρεφόταν.

Μεγάλη θλίψη έπεσε στην Αυλή, αφού το κουρδιστό πουλί θα τραγουδούσε μόνο μία φορά τον χρόνο, κι αυτή με δυσκολία. Όμως ο αρχιμουσικός έβγαλε έναν λόγο, χρησιμοποιώντας και πάλι δύσκολες λέξεις, όπου υποστήριξε πως το πουλί ήταν, όπως πάντα, σε αρίστη κατάσταση. Αφού το είπε εκείνος, έτσι θα είναι, σκέφτηκαν στην Αυλή.

“ Ο αρχιμουσικός έγραψε μια μελέτη είκοσι πέντε τόμων για το μηχανικό πουλί, χρησιμοποιώντας τις μακρύτερες και δυσκολότερες λέξεις της κινέζικης γλώσσας. ”

Ύστερα από πέντε χρόνια, μια μεγάλη συμφορά χτύπησε τη χώρα. Ο λαός, που αγαπούσε πολύ τον Αυτοκράτορα, πληροφορήθηκε πως ήταν άρρωστος βαριά. Ο κόσμος μαζεύτηκε έξω από το ανάκτορο και ρωτούσε τον Αυλάρχη για την υγεία του Αυτοκράτορα.

«Πουφ!» τους απαντούσε όπως πάντα αυτός, και κουνούσε το κεφάλι.

Παγωμένος και χλομός, ο Αυτοκράτορας ήταν ξαπλωμένος στο μεγαλοπρεπές κρεβάτι του. Οι υπηρέτες άρχισαν τα κουτσομπολιά κι οι καμαριέρες μαζεύονταν όλες μαζί για καφέ και συζήτηση.

Όλα τα πατώματα καλύφθηκαν με υφάσματα, για να μην ακούγεται ο παραμικρός ήχος βημάτων, και παντού απλώθηκε ησυχία. Όμως ο Αυτοκράτορας δεν είχε πεθάνει ακόμη, έμενε ξαπλωμένος, χλομός κι ακίνητος, στο μεγαλοπρεπές κρεβάτι με τις μακριές βελούδινες κουρτίνες και τις βαριές χρυσές φούντες. Από ένα ανοιχτό παράθυρο το φεγγάρι έριχνε τις ακτίνες του στον Αυτοκράτορα και στο κουρδιστό ανδρόνι.

Ο καμμένος ο Αυτοκράτορας μόλις και μετά βίας ανάσαινε, λες και κάποιο μεγάλο βάρος είχε ακουμπήσει στο στήθος του. Κοιμήθηκε για λίγο και είδε ένα παράξενο όνειρο: μερικά πρόσωπα τον κρυφοκοίταζαν μέσα από τις μακριές βελούδινες κουρτίνες. Άλλα πρόσωπα είχαν απαίσια μορφή, άλλα ευγενική και καλοσυνάτη: ήταν οι καλές και οι κακές πράξεις του Αυτοκράτορα, που τώρα τον κοίταζαν και του έλεγαν: «Θυμάσαι; Θυμάσαι;» του ψιθύριζαν η μία μετά την άλλη. «Δεν θυμάσαι; Δεν θυμάσαι;» τον ρωτούσαν, μέχρι που ο Αυτοκράτορας ξύπνησε ιδρωμένος.

«Δεν ξέρω τίποτα, δεν θυμάμαι τίποτα», φώναξε ο Αυτοκράτορας. «Μουσική! Μουσική! Να ηχήσει το μεγάλο τύμπανο της Κίνας!» φώναζε, «δεν θέλω να ακούω αυτές τις φωνές. Κι εσύ, κουρδιστό μου ανδρόνι, σε παρακαλώ, κελάνηψε! Σου χάρισα χρυσάφι και λίθους πολύτιμους, σου κρέμασα ως και τα χρυσά μου παπούτσια γύρω στον λαιμό! Τραγούδησε, σου το ζητάω χάρη!»

Αλλά το πουλί έμενε σιωπηλό – δεν υπήρχε κανείς εκεί για να το κουρδίσει.

Τότε ακούστηκε ξαφνικά ένα γλυκύτατο τραγούδι από το παράθυρο. Ήταν το ζωντανό ανδρόνι, που καθόταν σε ένα κλαδί απέξω. Είχε ακούσει για τη σοβαρή ασθένεια του Αυτοκράτορα και είχε έρθει για να του φέρει χαρά και ελπίδα. Καθώς τραγουδούσε, ο Αυτοκράτορας σταμάτησε να ακούει τις φωνές, και το αίμα του άρχισε να κυλάει πιο γρήγορα στις φλέβες του.

«Σ' ευχαριστώ, σ' ευχαριστώ!» είπε ο Αυτοκράτορας. «Ευλογημένο πλασματάκι, σε κατάλαβα! Είσαι αυτό που εγώ εξόρισα από τη χώρα μου, κι όμως γύρισες για να διώξεις από το κρεβάτι μου τη στεναχώρια και την αρρώστια! Πώς να σε ανταμείψω;»

«Το έχετε ήδη κάνει», του απάντησε το ανδρόνι. «Τότε που δακρύσατε, την πρώτη φορά που σας τραγούδησα. Εκείνα τα δάκρυα δεν μπορώ να τα ξεχάσω, είναι πετράδια πολύτιμα και συγκινούν κάθε τραγουδιστή! Όμως πρέπει να κοιμηθείτε τώρα, για να ξυπνήσετε φρέσκος και υγιής· κι εγώ θα σας κελαηδάω μέχρι να σας πάρει ο ύπνος».

Και τραγούδησε, κι ο Αυτοκράτορας βυθίστηκε σε γλυκό και ελαφρύ ύπνο.

Ο ήλιος έμπαινε από το παράθυρό του όταν ξύπνησε δυνατός και υγιής. Κανένας από τους υπηρέτες δεν είχε έρθει, διότι νόμιζαν ότι είχε πεθάνει, αλλά το ανδρόνι δεν είχε φύγει, καθόταν στο κλαδί και τραγουδούσε.

«Εσύ θα μείνεις για πάντα μαζί μου», είπε ο Αυτοκράτορας. «Θα τραγουδάς όποτε σου αρέσει· κι όσο για το κουρδιστό πουλί, θα το κάνω χίλια κομμάτια».

«Αυτό να μην το κάνετε», του είπε το ανδρόνι· «έκανε ό,τι μπορούσε, πρέπει κι εσείς να το κρατήσετε. Άλλωστε εγώ δεν μπορώ να μείνω στο ανάκτορο· αλλά θα έρχομαι όποτε θέλω. Θα κάθομαι στα κλαδιά κοντά στο παράθυρο τα βράδια και θα σας τραγουδάω, για να σας δίνω χαρά και να σας προκαλώ καλές σκέψεις. Θα σας εξιστορώ με τα τραγούδια μου όλα τα χαρούμενα κι όλα τα θλιβερά, όλα τα καλά κι όλα τα άσχημα που συμβαίνουν γύρω σας και σας τα

κρύβουν. Ο τραγουδιστής σας θα πετάει στην καλύβα του ψαρά, στο σπιτάκι του αγρότη, σε όλους όσοι είναι μακριά σας και μακριά από την Αυλή. Εγώ σας αγάπησα για την καρδιά σας και όχι για το στέμμα σας, και οφείλω να ομολογήσω πως είστε καλός άνθρωπος. Θα έρχομαι λοιπόν και θα σας τραγουδάω. Αλλά θέλω να μου υποσχεθείτε κάτι κι εσείς».

«Ό,τι θέλεις», προθυμοποιήθηκε ο Αυτοκράτορας. Τώρα είχε συνέλθει πια, φορούσε τα επιβλητικά του ενδύματα και κρατούσε κοντά στην καρδιά του το βαρύ χρυσό του ξίφος. «Το μόνο που σας ζητώ», είπε το απδόνι, «είναι το εξής: ποτέ να μην αποκαλύψετε πως έχετε ένα μικρό πουλάκι που σας λέει τα πάντα – κι αν κρατήσετε αυτό το μυστικό, όλα θα πάνε καλύτερα». Και το απδόνι πέταξε μακριά.

Όταν μπήκαν οι αυλικοί για να δουν τον νεκρό τους Αυτοκράτορα, πάγωσαν όταν αυτός τους κοίταξε όλος ζωντάνια και τους είπε: «Καλημέρα!»

Η αληθινή πριγκίπισσα

Ζούσε κάποτε ένας Πρίγκιπας που ήθελε να παντρευτεί Πριγκίπισσα – όμως ήθελε να είναι αληθινή Πριγκίπισσα. Ταξίδεψε λοιπόν σε όλο τον κόσμο, ελπίζοντας να βρει αυτήν που ζητούσε· κάθε φορά όμως κάτι πήγαινε στραβά. Πριγκίπισσες βρήκε πολλές, αλλά ποτέ δεν κατάφερε να σιγουρευτεί ότι κάποια από αυτές ήταν πραγματική, γιατί πάντα υπήρχε μία μικρή λεπτομέρεια που τον έκανε να αμφιβάλλει. Τέλος, γύρισε στο παλάτι του απογοητευμένος, γιατί επιθυμούσε πάρα πολύ να παντρευτεί αληθινή Πριγκίπισσα.

Ένα βράδυ ξέσπασε φοβερή καταιγίδα, με κεραυνούς κι αστραπές, και βροχή καταρρακτώδη, και σκοτάδι βαθύ. Κάποια στιγμή ακούστηκαν χτυπήματα στην πόρτα, κι ο Βασιλιάς, ο πατέρας του Πρίγκιπα, πήγε μόνος του να ανοίξει.

Στο κατώφλι στεκόταν μια Πριγκίπισσα. Με τέτοιο αέρα και τόση βροχή, η όψη της Πριγκίπισσας ήταν άσχημη: νερά έτρεχαν από τα μαλλιά της και τα ρούχα είχαν κολλήσει στο σώμα της. Αλλά επέμενε πως ήταν αληθινή Πριγκίπισσα.

«Καλά, αυτό θα το δούμε!» σκέφτηκε η γριά Βασίλισσα. Όμως δεν αποκάλυψε τι σκόπευε να κάνει. Πήγε κρυφά στον ξενώνα, έβγαλε από το κρεβάτι όλα τα σκεπάσματα κι έβαλε ένα μικρό μπιζέλι κάτω από το στρώμα. Μετά πρόσθεσε άλλα είκοσι στρώματα από πάνω και είκοσι πουπυλένια παπλώματα.

Σε αυτό το κρεβάτι θα έπρεπε να κοιμηθεί τη νύχτα η Πριγκίπισσα.

Το επόμενο πρωί τη ρώτησαν πώς κοιμήθηκε. «Ω, πολύ άσχημα!» τους απάντησε. «Σχεδόν δεν έκλεισα μάτι όλο το βράδυ. Υπήρχε κάτι σκληρό κάτω απ' το στρώμα μου και τώρα έχω μελανιές σε όλο μου το σώμα».

Τώρα πια ήταν φανερό πως επρόκειτο για αληθινή Πριγκίπισσα, αφού ένα μικρό μπιζέλι παραχωμένο κάτω από είκοσι στρώματα και είκοσι παπλώματα της δημιούργησε τόσο μεγάλο πρόβλημα. Μόνο μια αληθινή Πριγκίπισσα είναι τόσο λεπτεπίλεπτη.

Έπειτα απ' αυτό ο Πρίγκιπας την έκανε γυναίκα του, σίγουρος πως είχε βρει αυτήν που ζητούσε. Και το μπιζέλι μπήκε σε ειδική προθήκη μαζί με άλλα σπάνια εκθέματα. Εκεί θα βρίσκεται ακόμη, εκτός αν έχει χαθεί.

Μη μου πείτε πως η Πριγκίπισσα δεν ήταν σπάνιας ευαισθησίας!

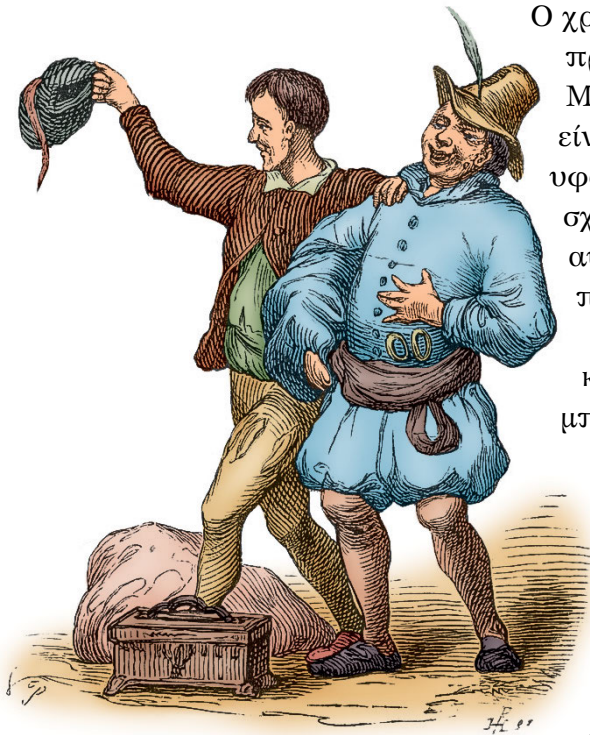
“ «Ω, πολύ άσχημα!» τους απάντησε. «Σχεδόν δεν έκλεισα μάτι όλο το βράδυ. Υπήρχε κάτι σκληρό κάτω απ’ το στρώμα μου και τώρα έχω μελανιές σε όλο μου το σώμα». ”

Τα καινούρια ρούχα του Αυτοκράτορα

Πριν από πολλά χρόνια ζούσε ένας Αυτοκράτορας που αγαπούσε τόσο πολύ τα καινούρια ρούχα, ώστε ξόδευε όλα τα χρήματά του στο ντύσιμο. Δεν ενδιαφερόταν καθόλου για τον στρατό του. Δεν του άρεσε να πηγαίνει στο θέατρο ή στο κυνήγι, πήγαινε όμως μόνο και μόνο για να επιδείξει τα καινούρια του ρούχα. Είχε διαφορετικό κοστούμι για κάθε ώρα της ημέρας. Κι ενώ για κάθε αυτοκράτορα λένε συνήθως: «Δεν μπορεί, έχει συμβούλιο», για τον συγκεκριμένο έλεγαν πάντα: «Δεν μπορεί, έχει πρόβα».

Ο χρόνος κυλούσε ευχάριστα στη μεγάλη πόλη όπου είχε την πρωτεύουσά του· ξένοι κατέφθαναν κάθε μέρα στην Αυλή. Μια μέρα εμφανίστηκαν δύο απατεώνες, που δήλωσαν ότι είναι υφαντήδες. Καυχήθηκαν πως ήξεραν να φτιάχνουν υφάσματα με τα ωραιότερα χρώματα και τα πιο περίτεχνα σχέδια. Τα ρούχα που θα φτιάχνονταν με τα υφάσματα αυτά θα ήταν αόρατα σε όποιον ήταν ανάξιος για τη θέση που κατείχε.

«Θα πρέπει να είναι υπέροχα αυτά τα ρούχα!» σκέφτηκε ο Αυτοκράτορας. «Εάν είχα ένα τέτοιο κοστούμι, θα μπορούσα πολύ εύκολα να καταλάβω ποιος από τους υπηκόους μου είναι ανάξιος για τη θέση που κατέχει! Πρέπει να διατάξω αμέσως να μου φτιάξουν ένα τέτοιο ύφασμα». Και είπε να δώσουν πολλά λεφτά στους δύο υφαντήδες και ν' αρχίσουν να δουλεύουν αμέσως.

Έτσι, οι δύο υφαντήδες εγκατέστησαν δύο μεγάλους αργαλειούς κι έκαναν ότι δούλευαν σκληρά, ενώ στην πραγματικότητα δεν έκαναν τίποτα. Ζήτησαν το πιο ακριβό μετάξι και την καλύτερη χρυσοκλωστή. Αυτά

τα έκρυψαν στα σακίδιά τους, και μετά συνέχισαν την υποτιθέμενη εργασία τους με άδειους αργαλειούς μέχρι αργά το βράδυ.

«Πολύ θα ήθελα να ξέρω πώς προχωρούν οι υφαντήδες με το ύφασμά μου», μονολόγησε ο Αυτοκράτορας έπειτα από λίγο καιρό. Θυμήθηκε όμως ότι αν κάποιος ήταν ανάξιος για τη θέση που κατείχε, δεν θα μπορούσε να δει το ύφασμα.

«Για να βεβαιωθώ, θα πρέπει να πάω ο ίδιος να δω», μονολόγησε στη συνέχεια, «αλλά προτιμώ να πάει κάποιος άλλος πρώτα και μετά εγώ». Όλοι οι κάτοικοι της πόλης είχαν ακούσει για τη θαυμαστή ιδιότητα του υφάσματος. Και όλοι ήθελαν να μάθουν πόσο άξιοι ήταν οι γείτονές τους.

«Θα στείλω τον πιστό μου γερο-Υπουργό στους υφαντήδες», είπε ο Αυτοκράτορας ύστερα από αρκετή σκέψη. «Αυτός είν' ο καλύτερος να δει πώς είναι το ύφασμα, διότι είναι άνθρωπος σοφός και σίγουρα πανάξιος για τη θέση που κατέχει».

Έτσι, ο τίμιος γερο-Υπουργός πήγε στην αίθουσα όπου οι δύο υφαντήδες δούλευαν ασταμάτητα στους άδειους αργαλειούς τους. «Τι σημαίνει αυτό;» σκέφτηκε ο γερο-Υπουργός, ανοίγοντας διάπλατα τα μάτια του. «Δεν βλέπω ούτε ίχνος κλωστής στους αργαλειούς!» Αλλά αυτές του τις σκέψεις δεν τις είπε μεγαλόφωνα.

Οι απατεώνες τού ζήτησαν πολύ ευγενικά να τους κάνει την τιμή να πησιάσει στους αργαλειούς. Τότε τον ρώτησαν εάν του άρεσε το σχέδιο και αν τα χρώματα δεν ήταν τα ωραιότερα στον κόσμο· και του έδειχναν τον άδειο αργαλειό. Ο καπμένος ο γερο-Υπουργός

“ Έτσι, ο τίμιος γερο-Υπουργός πήγε στην αίθουσα όπου οι δύο υφαντήδες δούλευαν ασταμάτητα στους άδειους αργαλειούς τους. «Τι σημαίνει αυτό;» σκέφτηκε ο γερο-Υπουργός, ανοίγοντας διάπλατα τα μάτια του... ”

κοίταζε και ξανακοίταζε τους αργαλειούς, αλλά δεν έβλεπε τίποτα. «Μη χειρότερα!» σκέφτηκε. Λες να είμαι ανάξιος για τη θέση μου; Δεν μου είχε περάσει ποτέ απ' το μυαλό. Αλλά και να είμαι, δεν πρέπει να το μάθει κανένας. Ποτέ δεν θα παραδεχτώ πως δεν είδα το ύφασμα».

«Λοιπόν, κύριε Υπουργέ!» είπε ο ένας απατεώνας, που έκανε πως δούλευε σκληρά, «μη μου πείτε ότι δεν σας αρέσει το ύφασμα».

«Ω, μα είναι θαυμάσιο!» απάντησε ο γερο-Υπουργός, κοιτάζοντας τον αργαλειό με τα γυαλιά του. «Τι σχέδιο, τι χρώματα! Μάλιστα! Θα τρέξω αμέσως στον Αυτοκράτορα να του πω τι υπέροχο είναι!»

«Σας είμαστε ευγνώμονες», είπαν οι απατεώνες, που άρχισαν ν' απαριθμούν τα διάφορα χρώματα και να περιγράφουν τα σχέδια του υποτιθέμενου υφάσματος. Ο γηραιός Υπουργός άκουγε προσεκτικά τα πάντα, για να μπορεί να τα επαναλάβει στον Αυτοκράτορα. Μετά οι δύο ψευτο-υφαντήδες ζήτησαν κι άλλο μετάξι και χρυσοκλωστή για να μπορέσουν να τελειώσουν το έργο τους. Όταν όμως τους έφεραν καινούρια υλικά, τα ξανάβαλαν στα σακίδιά τους και συνέχισαν να εργάζονται στους άδειους αργαλειούς.

Ο Αυτοκράτορας έστειλε κι άλλον αξιωματούχο της Αυλής του να δει πώς προχωρούσαν οι εργασίες και πότε θα ήταν έτοιμο το ύφασμα. Και μ' αυτόν τον άρχοντα συνέβη το ίδιο που είχε συμβεί με τον Υπουργό: κοίταξε τους αργαλειούς απ' όλες τις μεριές, αλλά τους έβλεπε άδειους.

«Σας φαίνεται κι εσάς τόσο ωραίο το ύφασμα όσο φάνηκε και στον κύριο Υπουργό;» ρώτησαν οι απατεώνες τον δεύτερο απεσταλμένο του Αυτοκράτορα. Την ίδια στιγμή έκαναν τις ίδιες κινήσεις με την προηγούμενη φορά, και μιλούσαν για τα σχέδια και τα χρώματα του αόρατου υφάσματος.

«Εγώ δεν είμαι ανόητος!» σκέφτηκε ο απεσταλμένος. «Αλλά, τι παράξενο, δεν βλέπω το ύφασμα, κι αυτό σημαίνει πως δεν είμαι κατάλληλος για το υψηλό αξίωμά μου! Όμως δεν πρέπει να το μάθει κανένας». Γι' αυτό άρχισε να επαινεί το ύφασμα που δεν μπορούσε να δει και δήλωσε ότι τον ενθουσίαζαν τα σχέδια και τα χρώματα. «Θα ικανοποιηθεί απολύτως η Αυτοκρατορική Μεγαλειότητά σας», είπε στον ηγεμόνα του όταν γύρισε, «διότι το ύφασμα που φτιάχνουν είναι υπέροχο».

Ολόκληρη η πόλη άρχισε να μιλάει για το θαυμάσιο ύφασμα, που ο Αυτοκράτορας είχε δώσει δικά του χρήματα να φτιαχτεί.

Τώρα ο ίδιος ο Αυτοκράτορας θέλησε να δει την πανάκριβη παραγγελία του, όσο ακόμη φτιαχνόταν στον αργαλειό. Συνοδευόμενος από πολλούς αυλικούς του, μεταξύ των οποίων οι δύο ευγενείς που είχαν ήδη θαυμάσει το ύφασμα, πήγε στο εργαστήριο των δύο απατεώνων, οι οποίοι, μόλις πληροφορήθηκαν ότι θα τους επισκεφθεί ο Αυτοκράτορας, άρχισαν να δουλεύουν με μεγαλύτερη επιμέλεια από κάθε άλλη φορά. Όμως ούτε τώρα πέρασαν έστω κι ένα νήμα στους αργαλειούς.

«Δεν είναι υπέροχη δουλειά;» είπαν οι δύο ευγενείς που υποτίθεται πως είχαν δει το ύφασμα. «Δεν ευχαριστείται η Μεγαλειότητά σας και μόνο που το βλέπει; Τι καταπληκτικά σχέδια! Τι θαυμάσια χρώματα!» και ταυτόχρονα έδειχναν τους άδειους αργαλειούς, διότι φαντάζονταν ότι μόνον αυτοί δεν έβλεπαν εκείνο το υπέροχο έργο τέχνης.

«Μα, τι γίνεται;» σκέφτηκε ο Αυτοκράτορας. «Εγώ δεν βλέπω τίποτα. Α, είναι φοβερό! Λες να είμαι ανάξιος να είμαι Αυτοκράτορας; Αυτό θα είναι το χειρότερο που μπορεί να μου συμβεί». Έτσι, είπε μεγαλόφωνα: «Πάρα πολύ ωραίο ύφασμα! Το εγκρίνω απολύτως». Και χαμογέλασε ευγενικά κοιτάζοντας τους άδειους αργαλειούς, διότι ουδέποτε θα παραδεχόταν ότι δεν έβλεπε κάτι που δύο αυλικοί του είχαν τόσο επαινέσει. Όλη η συνοδεία του κοίταζε τους άδειους αργαλειούς και κανείς δεν έβλεπε τίποτα, όμως όλοι αναφωνούσαν: «Ω, τι ωραίο ύφασμα!» και συμβούλεψαν τη Μεγαλειότητά του να φτιάξει μ' αυτό το θεσπέσιο ύφασμα καινούρια ρούχα για την επικείμενη παρέλαση. «Μεγαλοπρεπές! Εξάισιο! Εκπληκτικό!» φώναζαν όλοι, και ήταν παράξενα εύθυμοι. Ο Αυτοκράτορας συμμετείχε στη γενική ικανοποίηση, προσέφερε μάλιστα και παράσημα στους δύο απατεώνες να φορούν στο πέτο και τους απένειμε τον τίτλο του «Άρχοντα Υφαντή».

Την παραμονή της μεγάλης παρέλασης οι δύο απατεώνες δεν έκλεισαν μάτι όλη νύχτα και είχαν όλα τα φώτα αναμμένα για να βλέπουν όλοι με πόσο ζήλο εργάζονταν για να τελειώσουν τα καινούρια ρούχα του Αυτοκράτορα. Υποκρίθηκαν ότι μάζεψαν το ύφασμα από τον αργαλειό, ανοιγόκλειναν τα ψαλίδια τους στον αέρα σαν να το έκοβαν, έκαναν πως έραβαν με βελόνες χωρίς κλωστή. «Βλέπετε!» φώναζαν κάποια στιγμή. «Τα καινούρια ρούχα του Αυτοκράτορα είναι έτοιμα!»

Ο Αυτοκράτορας μαζί με όλους τους αυλικούς του ήρθαν στους δύο υφαντήδες. Οι απατεώνες σήκωσαν τα χέρια τους σαν να κρατούσαν κάτι, λέγοντας: «Ιδού το παντελόνι σας, Μεγαλειότατε! Ιδού το πουκάμισό σας! Ιδού ο μανδύας σας! Όλο το κοστούμι είναι ελαφρότατο, σαν ιστός αράχνης. Μπορεί όταν το φορέσετε να νομίσετε πως είσαστε γυμνός, όμως αυτό είναι το μεγαλύτερο προσόν ετούτου του υπέροχου υφάσματος».

«Ναι, πράγματι», φώναζαν όλοι οι αυλικοί, αν και κανένας τους δεν έβλεπε το εκλεκτό ύφασμα.

«Παρακαλούμε την Αυτοκρατορική σας Μεγαλειότητα να γδυθεί, για να κάνουμε την τελευταία πρόβα μπροστά στον καθρέφτη».

Πειθήνιος ο Αυτοκράτορας γδύθηκε, και οι απατεώνες υποκρίθηκαν ότι του έκαναν πρόβα, ενώ αυτός κοιταζόταν στον καθρέφτη και γύριζε αποδώ κι αποκεί.

«Σας πάνε θαυμάσια, Μεγαλειότατε!» φώναζαν όλοι. «Τι σχέδια! Τι χρώματα! Είναι όντως ενδύματα βασιλικά!»

«Η άμαξα που θα μεταφέρει τη Μεγαλειότητά σας στην παρέλαση περιμένει», ανήγγειλε ο Μέγας Τελετάρχης.

«Είμαι πανέτοιμος», απάντησε ο Αυτοκράτορας. «Μου πάνε καλά τα καινούρια μου ρούχα;» ρώτησε κάνοντας στροφές μπροστά στον καθρέφτη, για να φανεί ότι εξέταζε τα ωραία ρούχα του.

Οι άρχοντες που τον συνόδευαν έσκυψαν στο πάτωμα να πιάσουν δήθεν την άκρη του μανδύα του Μεγαλειότατου και υποκρίθηκαν πως την κρατούν, διότι δεν ήθελαν, βεβαίως, να θεωρηθούν ανόητοι ή ανάξιοι για τη θέση τους.

Έτσι, ο Αυτοκράτορας μπήκε κάτω από το πορφυρό σκιάδιο και προχώρησε στη μέση της πομπής, η οποία θα περνούσε από τους κεντρικούς δρόμους της πρωτεύουσάς του. Και όλοι όσοι στέκονταν στα πεζοδρόμια, όπως και όλοι όσοι είχαν βγει στα παράθυρα, φώναζαν: «Ω! τι ωραία που είναι τα καινούρια ρούχα του Αυτοκράτορα! Τι υπέροχος μανδύας! Τι ωραίο πουκάμισο!» Κανένας δεν παραδεχόταν ότι δεν έβλεπε τα πολυσυζητημένα ρούχα, γιατί θα ήταν σαν να παραδέχεται πως είναι κουντός ή ανάξιος για τη θέση του. Και βέβαια, κανένα από τα τόσα κοστούμια του Αυτοκράτορα δεν είχε προκαλέσει τέτοιο θαυμασμό.

«Μα, ο Αυτοκράτορας δεν φοράει καθόλου ρούχα!» φώναξε ένα παιδάκι. «Ακούστε τη φωνή της αθωότητας», κραύγασε ο πατέρας του. Και τα λόγια του παιδιού άρχισαν να ψιθυρίζονται από αυτή σε αυτή.

«Μα, δεν φοράει καθόλου ρούχα!» φώναξε όλος ο λαός μαζί. Ο Αυτοκράτορας θύμωσε πολύ, γιατί ήξερε ότι ο κόσμος είχε δίκιο, αλλά σκέφτηκε: «Η πομπή πρέπει να συνεχίσει!» Και οι άρχοντες της ακολουθίας του κατέβαλαν μεγαλύτερη προσπάθεια για να δείξουν ότι κρατούσαν τον μανδύα του, αν και δεν υπήρχε μανδύας να κρατήσουνε.

Η μικρή γοργόνα

Πέρα στην ανοιχτή θάλασσα το νερό είναι γαλάζιο σαν τον ανέφελο ουρανό και καθαρό σαν κρύσταλλο. Αλλά είναι τόσο βαθύ, που καμία άγκυρα δεν μπορεί να το υπολογίσει. Πολλά καμπαναριά εκκλησιών θα έπρεπε να στοιβαχτούν το ένα πάνω στ' άλλο για να φτάσουν από τον πυθμένα μέχρι την επιφάνεια. Εκεί στον πυθμένα ζουν τα πλάσματα της θάλασσας.

Δεν θα πρέπει ούτε για μια στιγμή να νομίζετε πως ο πυθμένας έχει λευκή άμμο. Ω, όχι. Εκεί κάτω φυτρώνουν παράξενα δέντρα και φυτά, με κλαδιά και φύλλα τόσο εύκαμπτα, που λυγίζουν στην παραμικρή κίνηση του νερού, σαν να ήταν ζωντανά. Όλα τα ψάρια, μεγάλα και μικρά, πηγαινοέρχονται ανάμεσα στα κλαδιά, όπως ακριβώς τα πουλιά στα δέντρα της γης. Και στο βαθύτερο σημείο βρίσκεται το παλάτι του Βασιλιά της Θάλασσας. Οι τοίχοι του είναι φτιαγμένοι από κοράλλια και τα μεγάλα του παράθυρα από το καθαρότερο κεχριμπάρι. Η στέγη του είναι στρωμένη με στρείδια που ανοιγοκλείνουν με το ρεύμα. Είναι ωραίο θέαμα, διότι μέσα σε κάθε στρείδι υπάρχει ένα εκθαμβωτικό μαργαριτάρι. Καθένα απ' αυτά τα μαργαριτάρια θα ήταν κόσμημα μοναδικό σε στέμμα βασίλισσας.

Η γυναίκα του Βασιλιά της Θάλασσας είχε πεθάνει εδώ και αρκετά χρόνια, έτσι το σπίτι του το φρόντιζε η γριά μητέρα του. Ήταν έξυπνη γυναίκα και πολύ περήφανη για την καταγωγή της, γι' αυτό κυκλοφορούσε με δώδεκα όστρακα στην ουρά της, ενώ οι άλλοι ευγενείς έπρεπε να φορούν μόνο έξι. Αγαπούσε και φρόντιζε τις εγγονές της, τις Πριγκίπισσες της Θάλασσας, έξι πανέμορφα παιδάκια, απ' τα οποία ωραιότερο ήταν το πιο μικρό. Το δέρμα της ήταν καθαρό και λείο σαν ροδοπέταλο, τα μάτια της γαλάζια σαν τη βαθύτερη λίμνη, αλλά, όπως κι όλες οι άλλες, δεν είχε πόδια: το σώμα της τελείωνε σε ουρά ψαριού.

Όλη την ημέρα έπαιζαν στο παλάτι, στις τεράστιες αίθουσες όπου ζωντανά λουλούδια φύτρωναν από τους τοίχους. Τα ψάρια κυκλοφορούσαν ελεύθερα εκεί μέσα, όπως σ' εμάς μπεινοβγαίνουν ελεύθερα τα χελιδόνια από τα παράθυρα. Τα ψάρια πλησίαζαν τις Πριγκίπισσες, έπαιρναν φαγητό από τα χέρια τους και τις άφηναν να τα χαϊδεύουν.

Έξω από το παλάτι υπήρχε ένας μεγάλος κήπος με δέντρα βαθυγάλαζα και κατακόκκινα. Τα φρούτα τους έλαμπαν σαν χρυσάφι και τα λουλούδια τους –που ποτέ δεν έμεναν ακίνητα στους μίσχους τους– έλαμπαν σαν φωτιά. Ο ίδιος ο πυθμένας ήταν από λεπτή άμμο, γαλάζια σαν φλόγα θειαφιού. Σε όλα εκεί κάτω υπήρχε μια παράξενη γαλάζια ανταύγεια – νόμιζες ότι βρισκόσουν στον αέρα, στο κενό, με τίποτα πάνω σου ή κάτω σου, κι όχι στον βυθό της θάλασσας. Όταν είχε απόλυτη νηνεμία, μπορούσες να ξεχωρίσεις τον ήλιο, που έμοιαζε με πορφυρό λουλούδι απ' όπου ξεχυνόταν φως.

Καθεμία Πριγκίπισσα είχε το δικό της παρτέρι στον κήπο, κι εκεί μπορούσε να σκάψει και να φυτέψει ό,τι ήθελε. Κάποια έδωσε στο παρτέρι της σχήμα φάλαινας και κάποια άλλη θεώρησε πιο πρωτότυπο να δώσει στο δικό της σχήμα γοργόνας. Η νεότερη έκανε το παρτέρι της ολοστρόγγυλο σαν τον ήλιο και ήθελε λουλούδια κόκκινα σαν αυτόν. Ήταν περίεργο παιδάκι η μικρή, σιωπηλή και σκεπτική πάντοτε, κι όταν οι άλλες αδελφές της διακοσμούσαν τους κήπους τους με τα πιο ωραία πράγματα που έβρισκαν σε βυθισμένα πλοία, αυτή δεν έβαζε άλλο από κατακόκκινα λουλούδια, που έμοιαζαν με τον ήλιο, κι ένα ωραίο μαρμάρινο άγαλμα· το άγαλμα ενός όμορφου αγοριού από ολόλευκη πέτρα, που είχε φτάσει στον βυθό της θάλασσας από ένα ναυάγιο. Δίπλα από το άγαλμα φύτεψε μια κοκκινωπή ιτιά, που μεγάλωσε κι έριχνε το υπέροχο φύλλωμά της πάνω από το άγαλμα, μέχρι κάτω στον αμμώδη πυθμένα.

Αυτό που ευχαριστούσε περισσότερο τη μικρή Πριγκίπισσα ήταν ν' ακούει για τον κόσμο των ανθρώπων, εκεί πάνω από τη θάλασσα. Έβαζε τη γριά γιαγιά της να της διηγείται όλα όσα ήξερε για καράβια και πόλεις, ανθρώπους και ζώα. Όμως αυτό που της προκαλούσε τη μεγαλύτερη έκπληξη ήταν ότι τα λουλούδια είχαν ευωδιά –ενώ στον πάτο της θάλασσας ήταν εντελώς άοσμα– και ότι τα δάση ήταν πράσινα και τα ψάρια στα κλαδιά τους τραγουδούσαν γλυκύτατα.

“ Και στο βαθύτερο σημείο βρίσκεται το παλάτι του Βασιλιά της Θάλασσας. Οι τοίχοι του είναι φτιαγμένοι από κοράλλια και τα μεγάλα του παράθυρα από το καθαρότερο κεχριμπάρι. Η στέγη του είναι στρωμένη με στρείδια που ανοιγοκλείνουν με το ρεύμα. ”

Προφανώς, η γιαγιά της ονόμαζε ψάρια τα πουλιά, διότι η μικρή Πριγκίπισσα δεν είχε δει ποτέ της πουλιά και δεν θα την καταλάβαινε.

«Μόλις γίνετε δεκαπέντε χρόνων», τους έλεγε η γιαγιά τους, «θα σας επιτραπεί ν' ανέβετε στην επιφάνεια και να κάθεστε στα βράχια με το φεγγαρόφωτο και να βλέπετε τα μεγάλα καράβια να περνούν· τότε θα μπορείτε να θαυμάζετε τα δάση και τις πόλεις». Τον επόμενο χρόνο η μεγαλύτερη θα γινόταν δεκαπέντε, όμως οι άλλες είχαν έναν χρόνο διάφορά η μία απ' την άλλη. Έτσι, η μικρότερη θα έπρεπε να περιμένει πέντε χρόνια προτού ανέβει απ' τον βυθό, για να δει πώς είναι η ζωή έξω από το νερό. Βέβαια, καθεμία υποσχόταν στις άλλες να τους διηγηθεί τι είχε δει και τι είχε προσέξει, διότι η γιαγιά τους δεν τους έλεγε αρκετά – και ήταν τόσα αυτά που ήθελαν ν' ακούσουν.

Καμία τους δεν είχε τόση περιέργεια όση η πιο μικρή: αυτή που έπρεπε να περιμένει περισσότερο και ήταν τόσο σιωπηλή και σκεπτική. Νύχτες πολλές στεκόταν στο ανοιχτό παράθυρο και κοίταγε το βαθυγάλαζο νερό, όπου τα ψάρια έπλεαν κουνώντας την ουρά και τα πτερυγιά τους. Μπορούσε να δει το φεγγάρι και τ' αστέρια, παρόλο που το φως τους ήταν αδύναμο. Κι όμως, μέσα απ' το νερό φαίνονταν μεγαλύτερα απ' όσο φαίνονται σ' εμάς, κι αν κάθε τόσο τα σκίαζε κάποιο σύννεφο σκοτεινό, η μικρή ήξερε πως μια φάλαινα κολυμπούσε πάνω της ή πως ένα καράβι ταξίδευε με πολλούς επιβάτες. Ούτε η φάλαινα ούτε και οι επιβάτες του πλοίου μπορούσαν να φανταστούν πως μια μικρή γοργόνα βρισκόταν στον βυθό και τέντωνε τα χέρια της προς τα πάνω.

Η μεγαλύτερη Πριγκίπισσα έγινε δεκαπέντε χρόνων και της δόθηκε άδεια ν' ανέβει στην επιφάνεια.

Όταν γύρισε, είχε χιλιάδες πράγματα να διηγηθεί, αλλά το ωραιότερο, όπως είπε, ήταν να κάθεσαι με το φεγγαρόφωτο στην αμμουδιά, η θάλασσα να είναι ήσυχη, και λίγο παραπέρα να βλέπει μια πόλη με φώτα που λαμπυρίζουν σαν χιλιάδες άστρα. Ν' ακούς τους ήχους της μουσικής και τους θορύβους των αμαξιών και των ανθρώπων. Να βλέπεις τους πύργους και τα καμπαναριά των εκκλησιών και ν' ακούς τις καμπάνες να χτυπούν. Κι επειδή η Πριγκίπισσα δεν μπορούσε να πλησιάσει, αυτά ήταν που επιθυμούσε πιο πολύ.

Η νεότερη αδελφή της άκουγε με προσοχή όσα έλεγε! Κι όταν αργότερα, το βράδυ, στάθηκε στ' ανοιχτό παράθυρο και κοιτούσε το βαθυγάλαζο νερό, σκεφτόταν τη μεγάλη πόλη με τους ήχους και τους θορύβους της, και καμπάνες ηχούσαν μέχρι τα δικά της αυτιά.

Τον επόμενο χρόνο, ανέβηκε στην επιφάνεια η δεύτερη αδελφή και κολύμπησε όπου ήθελε. Μόλις έβγαλε το κεφάλι της απ' το νερό, είδε τον ήλιο να δύει, κι αυτό το θέαμα της φάνηκε πανέμορφο. Ο ουρανός έγινε χρυσαφένιος, είπε, και τα σύννεφα – ω, δεν μπορούσε να περιγράψει πόσο όμορφα ήταν έτσι όπως ταξίδευαν με χρώμα βυσσινί πάνω απ' το κεφάλι της. Γρηγορότερα από τα σύννεφα έτρεχε ένα κοπάδι κύκνοι, σαν μακρύ ολόλευκο πέπλο πάνω απ' τα νερά, όπου ο ήλιος έδυε. Η γοργόνα κολύμπησε προς το μέρος του, αλλά ο ήλιος χάθηκε, το ρόδινο φως του βυθίστηκε στη θάλασσα και στα σύννεφα.

Τον επόμενο χρόνο η τρίτη αδελφή ανέβηκε στην επιφάνεια. Ήταν πιο τολμηρή από τις προηγούμενες και μπήκε αντίθετα στο ρεύμα ενός μεγάλου ποταμού που χυνόταν στη θάλασσα. Είδε καταπράσινες πλαγιές λόφων με αμπελώνες, ενώ επαύλεις και αγροικίες ξεπρόβαλλαν από μεγαλοπρεπή δάση. Άκουσε το κελάνδισμα των πουλιών και ο ήλιος ήταν τόσο καυτός, που συχνά βουτούσε κάτω απ' το νερό για να δροσίσει το φλεγόμενο πρόσωπό της. Σ' έναν ορμίσκο συνάντησε μια ομάδα παιδιών που έπαιζαν ολόγυμνα τσαλαβουτώντας στα ρηχά. Θέλησε να παίξει κι αυτή μαζί τους, αλλά τα παιδιά τρόμαξαν κι έφυγαν. Τότε εμφανίστηκε ένα μαύρο τετράποδο: ένας σκύλος. Η γοργόνα δεν είχε ξαναδεί σκύλο. Της γάβγισε δυνατά, αυτή φοβήθηκε πολύ κι έφυγε για το πέλαγος. Αλλά δεν μπορούσε να ξεχάσει τα υπέροχα δάση, τις πράσινες πλαγιές και τ' αξιαγάπητα παιδάκια, που κολυμπούσαν στο νερό αν και δεν είχαν ουρά ψαριού.

Η τέταρτη αδελφή δεν ήταν τόσο γενναία. Έμεινε στ' ανοιχτά, στην απεραντοσύνη του ωκεανού, και τους είπε ότι κι εκεί ήταν θαυμάσια: έβλεπες γύρω σου τη θάλασσα, ενώ ο ουρανός από πάνω έμοιαζε με τεράστια γυάλινη καμπάνα. Είχε δει καράβια, αρκετά μακριά της βέβαια, που έμοιαζαν σαν γλάροι. Χαρούμενα δελφίνια πηδούσαν πάνω απ' την επιφάνεια και τεράστιες φάλαινες ξεφυσούσαν το νερό πολύ ψηλά: νόμιζες πως βρισκόσουν ανάμεσα σ' εκατοντάδες σιντριβάνια.

Ήρθε και η σειρά της πέμπτης αδελφής. Τα γενέθλιά της ήταν τον χειμώνα, έτσι είδε πράγματα που δεν είχαν δει όλες οι άλλες γοργόνες. Η θάλασσα ήταν καταπράσινη κι απάνω της έπλεαν μεγάλα παγόβουνα. Έμοιαζαν σαν μαργαριτάρια, είπε, και ήταν ψηλότερα απ' τα καμπαναριά που χτίζουν οι άνθρωποι. Είχαν τα πιο απίθανα σχήματα και έλαμπαν σαν διαμάντια. Η γοργόνα κάθισε στην άκρη ενός μεγάλου παγόβουνου, και τα καράβια έκαναν ανοιχτή στροφή και έφευγαν μακριά όταν την έβλεπαν να κάθεται εκεί, με τα μακριά μαλλιά της να κυματίζουν στον αέρα. Όμως αργά το βράδυ ο ουρανός σκεπάστηκε με βαριά σύννεφα, άστραφτε και βροντούσε, και τα τεράστια παγόβουνα έλαμπαν κατακόκκινα στο φως της αστραπής. Όλα τα καράβια είχαν μαζέψει τα πανιά τους, αλλά η γοργόνα καθόταν ατάραχη στο τεράστιο παγόβουνο και χάζευε τις γαλάζιες αστραπές που φώτιζαν τη θάλασσα.

Την πρώτη φορά που καθεμία από τις αδελφές ανέβηκε στην επιφάνεια, σίγουρα εντυπωσιάστηκε. Όλα τους φαίνονταν καινούρια και όμορφα· όμως, όταν θα μεγάλωναν και θα πηγαίνον έρχονταν όποτε ήθελαν, δεν θα είχε πια το ίδιο ενδιαφέρον. Στην αρχή, βέβαια, όλες ήθελαν να ξαναπάνε, αλλά έναν μήνα μετά το πρώτο ταξίδι τους στην επιφάνεια δήλωναν ότι, τελικά, ήταν καλύτερα στον βυθό – αισθάνονταν τόσο άνετα στο σπίτι τους.

Καμιά φορά τα βράδια οι πέντε αδελφές πιάνονταν χέρι χέρι κι ανέβαιναν μαζί έξω απ' το νερό. Είχαν υπέροχες φωνές, πολύ καλύτερες απ' των ανθρώπων, και όταν μια θύελλα απειλούσε κάποιο καράβι, αυτές κολυμπούσαν δίπλα του και τραγουδούσαν πόσο ωραία ήταν η ζωή στον βυθό της θάλασσας. Και έλεγαν στους ναυτικούς να μη φοβούνται να κατέβουν εκεί κάτω, αλλά οι ναυτικοί δεν καταλάβαιναν τα λόγια των τραγουδιών τους, νόμιζαν ότι ήταν τα ουρλιαχτά της θύελλας.

Τα βράδια που οι πέντε αδελφές έφευγαν πιασμένες χέρι χέρι για πάνω, η μικρότερη έμενε πίσω και τις κοίταζε ν' απομακρύνονται. Θα έκλαιγε να ξεσπάσει, αλλά οι γοργόνες δεν έχουν δάκρυα, γι' αυτό υπέφερε περισσότερο.

«Ω, πότε θα γίνω δεκαπέντε!» έλεγε. «Είμαι σίγουρη πως θα μ' αρέσει πολύ ο κόσμος εκεί πάνω και οι άνθρωποί του».

Και κάποτε, επιτέλους, έγινε δεκαπέντε χρόνων.

«Σύντομα θα φύγεις από την επίβλεψή μας», είπε η γιαγιά της. «Έλα τώρα να σε ντύσω όπως τις αδελφές σου». Και της έβαλε ένα στεφάνι από λευκούς κρίνους στα μαλλιά, που το κάθε πέταλο του λουλουδιού ήταν μισό μαργαριτάρι. Και η γηραιά δέσποινα στερέωσε οκτώ όστρακα στην ουρά της Πριγκίπισσας, για να φαίνεται η υψηλή καταγωγή της.

«Ωχ! με πονάς», της είπε η μικρή γοργόνα.

«Μπρος στα κάλλη τι ν' ο πόνος», της απάντησε η γιαγιά της.

Πόσο θα ήθελε η μικρή να πετάξει από πάνω της όλα αυτά τα στολίδια και να βγάλει απ' το κεφάλι της το βαρύ στεφάνι! Τα κόκκινα λουλούδια του κήπου της ήταν ωραιότερα και της πήγαιναν πιο πολύ, αλλά δεν τολμούσε ν' αλλάξει το παραμικρό. «Αντίο», είπε κι άρχισε ν' ανεβαίνει το νερό, ελαφριά και διάφανη σαν φυσαλίδα.

Ο ήλιος είχε μόλις δύσει την ώρα που έβγαλε το κεφάλι της από τη θάλασσα, όμως στα σύννεφα υπήρχαν ακόμη ρόδινες και χρυσαφίες ανταύγειες. Και ψηλά στον αχνό βιολετή ουρανό ο Αυγερινός έλαμπε πεντακάθαρος κι όμορφος. Το αεράκι ήταν απαλό κι ολόφρεσκο, η θάλασσα λάδι. Ένα τρικάταρτο πλοίο λίγο παραπέρα είχε μόνο το ένα του πανί ανεβασμένο, διότι δεν φυσούσε καθόλου κι οι ναύτες τριγύριζαν τεμπέλικα στο κατάστρωμα. Ακούγονταν μουσική και τραγούδια, κι όταν σκοτείνιασε για τα καλά ανάψαν εκατοντάδες πολύχρωμα φαναράκια.

Η μικρή γοργόνα κολύμπησε μέχρι το φινιστρίνι του σαλονιού και κάθε φορά που υψωνόταν από το κύμα εβλεπε πίσω απ' το τζάμι ένα πλήθος καλοντυμένους ανθρώπους. Ο ωραιότερος ήταν ένας νεαρός Πρίγκιπας με τεράστια μαύρα μάτια. Δεν θα ήταν παραπάνω από δεκαέξι χρόνων. Εκείνη την ημέρα είχε τα γενέθλιά του, κι αυτός ήταν ο λόγος της γιορτής. Όταν ο νεαρός Πρίγκιπας βγήκε στο κατάστρωμα όπου χόρευαν οι ναύτες, πάνω από εκατό πυροτεχνήματα εκτοξεύτηκαν στον ουρανό και φώτισαν τη νύχτα σαν καταμεσήμερο. Η μικρή γοργόνα τρόμαξε τόσο πολύ, που βούτηξε στο νερό, αλλά γρήγορα ξανάβγαλε το κεφάλι της και κοίταξε. Ω, σαν να έπεφταν στη θάλασσα όλα τ' αστέρια τ' ουρανού. Δεν είχε ποτέ της δει πυροτεχνήματα. Ω, πόσο ωραίος ήταν ο νεαρός Πρίγκιπας καθώς έδινε το χέρι του στους ναύτες και γελούσε.

Πέρασε η ώρα, όμως η μικρή γοργόνα δεν μπορούσε να τραβήξει το βλέμμα της από το καράβι και τον ωραίο Πρίγκιπα. Τα φαναράκια έσβησαν, τα βεγγαλικά δεν διέσχιζαν πια τον αέρα, το κανόνι σίγησε. Αλλά κάτω, βαθιά στη θάλασσα, υπήρχε μεγάλη αναταραχή. Και η γοργόνα έμενε στην επιφάνεια του νερού, αφημένη στο λίκνισμα των κυμάτων, για να μπορεί να κοιτάζει κάθε τόσο μέσα στο σαλόνι. Το καράβι άρχισε ν' αναπτύσσει ταχύτητα, το ένα μετά το άλλο υψώθηκαν τα πανιά. Τα κύματα μεγάλωσαν, βαριά σύννεφα μαζεύτηκαν, αστραπές εμφανίστηκαν μακριά στον ορίζοντα. Ναι, ερχόταν θύελλα φοβερή! Γρήγορα οι ναύτες μάζεψαν όλα τα πανιά και το πλοίο άρχισε να παρασύρεται από τα άγρια κύματα, που σπκώνονταν όλο και ψηλότερα, σαν μαύρα βουνά, απειλώντας να σπάσουν όλα τα κατάρτια. Όμως το καράβι βουτούσε σαν κύκνος μέσα στα κύματα και ξανάβγαινε άθικτο στην κορυφή τους. Η μικρή γοργόνα φαντάστηκε πως θα ήταν πολύ διασκεδαστικό να ταξιδεύεις έτσι, αλλά οι ναύτες είχαν άλλη γνώμη. Το σκάφος έτριζε, τα σανίδια του πιέζονταν από τη φοβερή ορμή της θάλασσας, το μεγάλο κατάρτι ξεπρόβαλλε κάθε τόσο σαν αδύναμο ξυλαράκι. Και κάποια στιγμή το καράβι έγειρε στο πλάι και τα νερά μπήκαν στο εσωτερικό του. Τότε η μικρή γοργόνα κατάλαβε ότι οι άνθρωποι κινδύνευαν, κι άρχισε να ψάχνει τα κομμάτια του ναυαγίου που επέτρεαν. Το σκοτάδι ήταν τόσο βαθύ, που δεν μπορούσε να ξεχωρίσει τίποτα, όμως η λάμψη μιας αστραπής της έδωσε την ευκαιρία να δει: τώρα καθένas πάλευε να σώσει τον εαυτό του. Αυτή έψαχνε, βεβαίως, τον νεαρό Πρίγκιπα, που, όταν διαλύθηκε το πλοίο, τον είδε να εξαφανίζεται στα βάθη της θάλασσας. Για μια στιγμή χάρηκε λίγο, γιατί ο Πρίγκιπας θα βρισκόταν κοντά της, στον βυθό, αλλά μετά θυμήθηκε πως οι άνθρωποι δεν μπορούν να ζήσουν κάτω απ' το νερό. Όχι, όχι, δεν έπρεπε να πεθάνει. Η μικρή γοργόνα κολύμπησε ανάμεσα στα σπασμένα δοκάρια και τα σανίδια χωρίς να σκέφτεται τον κίνδυνο να χτυπήσει η ίδια. Βούτηξε βαθιά και ξανανέβηκε αμέσως στα ψηλά κύματα. Αυτό το έκανε πολλές φορές, και τελικά βρήκε τον Πρίγκιπα. Ο καημένος, δεν είχε δύναμη πια να κολυμπήσει στην αγριεμένη θάλασσα. Τα χέρια και τα πόδια του είχαν αρχίσει να κουράζονται, τα υπέροχα μάτια του ήταν κλειστά, και σίγουρα θα είχε πνιγεί αν η μικρή γοργόνα δεν είχε φτάσει εγκαίρως. Του κράτησε το κεφάλι έξω απ' το νερό κι άφησε τα κύματα να τους παρασύρουν.

“ Η μικρή γοργόνα κολύμπησε ανάμεσα στα σπασμένα δοκάρια και τα σανίδια χωρίς να σκέφτεται τον κίνδυνο να χτυπήσει η ίδια. Βούτηξε βαθιά και ξανανέβηκε αμέσως στα ψηλά κύματα. Αυτό το έκανε πολλές φορές, και τελικά βρήκε τον Πρίγκιπα. ”

Το πρωί, όταν σταμάτησε η καταιγίδα, δεν φαινόταν το παραμικρό ίχνος απ' το καράβι. Ο ήλιος ανέτειλε κόκκινος και λαμπερός απ' το νερό, και σαν να ξανάδωσε ζωή στα μάγουλα του Πρίγκιπα. Όμως τα μάτια του ήταν ακόμη κλειστά. Η γοργόνα τον φίλησε στο μέτωπο και του έστρωσε προς τα πίσω τα βρεγμένα μαλλιά του. Τώρα έμοιαζε με το μαρμάρينو άγαλμα που είχε στον κήπο της, κάτω στον βυθό. Τον ξαναφίλησε κι έκανε μ' όλη της την καρδιά την ευχή να ζήσει.

Σε λίγο η γοργόνα είδε στεριά μπροστά της. Ψηλά γαλάζια βουνά με χιόνια στις κορυφές τους, σαν κύκνοι που αναπαύονται. Στην ακτή υπήρχαν καταπράσινα δέντρα και μπροστά τους μια εκκλησία ή ένα μοναστήρι – δεν ήταν σίγουρη η γοργόνα, τέλος πάντων, ένα κτίριο. Λεμονιές και πορτοκαλιές φύτρωναν στον κήπο και ψηλές φοινικιές στην εξώπορτα. Σ' αυτό το σημείο η θάλασσα έκανε μια μικρή εσοχή, και η ακτή ήταν καλυμμένη με λεπτή άμμο. Κολύμπησε μέχρι εκεί με τον ωραίο Πρίγκιπα και τον ακούμπησε προσεκτικά στην άμμο, με το κεφάλι του στραμμένο στη λιακάδα.

Καμπάνες ακούστηκαν απ' το μεγάλο λευκό κτίριο, και μια παρέα κοριτσιών βγήκε από τον κήπο. Η μικρή γοργόνα γλίστρησε κολυμπώντας πίσω από κάτι μεγάλες πέτρες που ξεμύτιζαν απ' το νερό και κάλυπταν τα μαλλιά και το στήθος της με αφρό, για να μη φαίνεται το πρόσωπό της. Κάθισε εκεί για να δει ποιος θα πήγαινε να βοηθήσει τον άτυχο Πρίγκιπα.

Δεν πέρασε πολλή ώρα κι εμφανίστηκε μια κοπέλα. Για μια στιγμή φάνηκε να τρομάζει, αμέσως όμως φώναξε και τις άλλες. Η γοργόνα είδε τον Πρίγκιπα να συνέρχεται και να χαμογελάει

σ' αυτές τις κοπέλες. Αλλά δεν χάρισε ούτε ένα χαμόγελο στη γοργόνα, γιατί δεν ήξερε ότι αυτή τον έσωσε. Τόσο λυπήθηκε αυτή, που, όταν τον πήραν μέσα στο άσπρο κτίριο, βούτηξε λυπημένη στη θάλασσα και γύρισε στο παλάτι του πατέρα της.

Ανέκαθεν ήταν λιγόλογη και σκεφτική, τώρα έγινε ακόμα περισσότερο. Οι αδελφές της τη ρωτούσαν τι είχε δει στην πρώτη επίσκεψή της στην επιφάνεια, όμως αυτή δεν έβγαζε κουβέντα.

Πολλά πρωινά και πολλά βράδια ανέβηκε στο μέρος όπου είχε αφήσει τον Πρίγκιπα. Είδε τα φρούτα στον κήπο να ωριμάζουν και να τα μαζεύουν, είδε το χιόνι να λιώνει στις βουνοκορφές, αλλά τον Πρίγκιπα δεν τον ξαναείδε. Και κάθε φορά γύριζε πιο μελαγχολική. Μόνη της παρηγοριά ήταν να κάθεται στον κήπο της με τα χέρια τυλιγμένα γύρω απ' το μαρμάρينو άγαλμα που έμοιαζε στον Πρίγκιπα. Δεν φρόντιζε πια τα λουλούδια της, που είχαν αρχίσει να θεριεύουν, να βγαίνουν από τα παρτέρια και να φτάνουν μέχρι τα κλαδιά των δέντρων. Ο κήπος της σκοτείνιασε.

Κάποια στιγμή δεν άντεξε άλλο και αποκάλυψε το μυστικό σε μία από τις αδελφές της. Αμέσως, φυσικά, διέρρευσε και στις υπόλοιπες, αλλά σε κανέναν άλλον – με εξαίρεση λίγες φίλες τους γοργόνες, που το είπαν εντελώς εμπιστευτικά μόνο στις πολύ φίλες τους. Κάποια απ' όλες ήταν σε θέση να δώσει περισσότερες πληροφορίες για τον Πρίγκιπα. Είχε δει κι αυτή τη γιορτή που είχε γίνει στο καράβι και ήξερε πού βρισκόταν η χώρα του Πρίγκιπα.

«Έλα, αδελφούλα μας!» της είπαν οι άλλες Πριγκίπισσες. Και πιασμένες όλες χέρι χέρι διέσχισαν τα νερά και βγήκαν ακριβώς μπροστά στο κάστρο του Πρίγκιπα. Ήταν όλο χτισμένο από γυαλιστερές αχνοκίτρινες πέτρες και οι σκάλες του ήταν μαρμάρινες· μία απ' αυτές έφτανε μέχρι τη θάλασσα. Είχε χρυσοστολισμένους θόλους στη σκεπή, και μια στοά με κίονες και αγάλματα μαρμάρινα. Απ' τα παράθυρα, πίσω από τις μεταξωτές κουρτίνες, έβλεπες υπέροχες αίθουσες γεμάτες μεγάλους πίνακες. Στη μέση της μεγαλύτερης αίθουσας υπήρχε ένα τεράστιο σιντριβάνι, που εκτόξευε το νερό μέχρι τον γυάλινο θόλο της οροφής, απ' όπου ο ήλιος έμπαινε λαμπερός.

Αφού η γοργόνα έμαθε πού ζει ο Πρίγκιπας, πολλές νύχτες πήγαινε εκεί. Κολυμπούσε πιο κοντά στην ακτή απ' όσο είχε τολμήσει οποιαδήποτε από τις φίλες της. Έφτασε μέχρι την ακτή κάτω από τον μαρμάρινο εξώστη, που έριχνε τη σκιά του στα νερά. Εδώ καθόταν και φανταζόταν τον Πρίγκιπα να βγαίνει μόνος στον εξώστη για να δει την πανσέληνο.

Τον έβλεπε συχνά τα βράδια να ξανοίγεται στη θάλασσα με το υπέροχο καράβι του στολισμένο με σημαίες και οι μουσικοί να παίζουν μελωδίες που ξεχύνονταν στον αέρα. Κρυβόταν πάντοτε πίσω απ' τις ψηλές καλαμιές και, όταν μία φορά ο άνεμος παραμέρισε το ασημένιο πέπλο της και κάποιος την είδε, όλοι πίστεψαν πως ήταν κύκνος που αναδίπλωνε τα φτερά του.

Πολλά βράδια, όταν οι ψαράδες ανοίγονταν στη θάλασσα με τα πυροφάνια τους, η μικρή γοργόνα τούς άκουγε να λένε τα καλύτερα λόγια για τον Πρίγκιπα, και τότε η καρδιά της αγαλλίαζε που τον είχε σώσει μισοπεθαμένο από τα κύματα. Συλλογιζόταν το κεφάλι του ακουμπισμένο στην αγκαλιά της, τα γλυκά φιλιά που του είχε δώσει· όμως αυτός τ' αγνοούσε όλα, δεν ήξερε καν την ύπαρξή της.

Όλο και περισσότερο αγαπούσε τους ανθρώπους, όλο και περισσότερο επιζητούσε τη συντροφιά τους. Ο δικός τους κόσμος της φαινόταν πολύ μεγαλύτερος απ' τον δικό της. Γιατί αυτοί διέσχισαν τον ωκεανό με μεγάλα καράβια κι ανέβαιναν σε βουνά πολύ ψηλότερα από τα σύννεφα. Και η γη τους, γεμάτη δάση και αγρούς, εκτεινόταν πολύ πιο πέρα απ' όπου έφτανε το μάτι. Η γοργόνα ήθελε να μάθει πάρα πολλά, όμως οι αδελφές της δεν μπορούσαν ν' απαντήσουν σ' όλες τις ερωτήσεις της. Έτσι, ρώτησε τη γιαγιά της, διότι εκείνη ήξερε τα πάντα για τον «απάνω κόσμο» – όπως ονόμαζε οτιδήποτε ήταν πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας.

«Αν οι άνθρωποι δεν πνιγούν», ρώτησε η μικρή γοργόνα, «μπορούν να ζήσουν για πάντα; Δεν πεθαίνουν σαν κι εμάς που πεθαίνουμε εδώ στη θάλασσα;»

«Ναι, ναι», είπε η γηραιά δέσποινα, «πεθαίνουν κι αυτοί· και μάλιστα η ζωή τους είναι μικρότερη απ' τη δική μας. Εμείς μπορούμε να ζήσουμε μέχρι και τριακόσια χρόνια, και όταν η ζωή μας τελειώνει γινόμαστε αφρός στο νερό. Εμείς δεν έχουμε αθάνατη ψυχή, ούτε θα έχουμε ποτέ άλλη ζωή. Εμείς είμαστε σαν τα πράσινα καλάμια, που άμα κοπούν δεν ξαναπρασινίζουν πια. Όμως τ' ανθρώπινα πλάσματα έχουν ψυχή, η οποία ζει για πάντα, ζει ακόμα κι όταν το σώμα έχει μετατραπεί σε σκόνη. Η ψυχή υψώνεται στον αέρα, μέχρι να φτάσει στα φωτεινά αστέρια. Όπως εμείς διασχίζουμε τη θάλασσα μέχρι να φτάσουμε στην επιφάνεια και να δούμε τον κόσμο των ανθρώπων, έτσι κι αυτοί υψώνονται σε άγνωστες περιοχές – αυτές που εμείς δεν θα γνωρίσουμε ποτέ».

«Γιατί εμείς δεν έχουμε αθάνατη ψυχή;» ρώτησε θλιμμένα η μικρή γοργόνα. «Θα έδινα και τα τριακόσια χρόνια που πρόκειται να ζήσω για μία ημέρα σαν ανθρώπινο πλάσμα, και για τη δυνατότητα να γνωρίσω τον ουράνιο κόσμο».

«Δεν θα πρέπει να σ' απασχολούν τέτοια πράγματα», της είπε η γιαγιά της. «Εμείς είμαστε πολύ πιο ευτυχισμένοι και περνάμε πολύ καλύτερα από τους ανθρώπους».

«Δηλαδή, εγώ είμαι καταδικασμένη να πεθάνω και να γίνω αφρός της θάλασσας· ποτέ να μην απολαύσω τη μελωδία των κυμάτων, ποτέ να μη δω τα υπέροχα λουλούδια και τον κόκκινο ήλιο. Δεν υπάρχει κανένας τρόπος, λοιπόν, ν' αποκτήσω αθάνατη ψυχή;»

«Όχι», της είπε η γιαγιά της. «Μόνον εάν ένα ανθρώπινο πλάσμα σε αγαπούσε τόσο που να σε θεωρεί κάτι παραπάνω από πατέρα του και μητέρα του· μόνον εάν σου αφιέρωνε την καρδιά και την ψυχή του και σου υποσχόταν να σου είναι πιστός μέχρι την αιωνιότητα· μόνο τότε η ψυχή του θα μεταγγιζόταν και στο δικό σου σώμα και θα συμμετείχες στην ανθρώπινη ευτυχία. Μόνο σε μια τέτοια περίπτωση θα σου έδινε κάποιος ψυχή, χωρίς να χάσει και τη δική του. Αλλ' αυτό δεν θα συμβεί ποτέ. Το ίδιο πράγμα που θεωρείται πολύ ωραίο εδώ στη θάλασσα, η ουρά ψαριού που έχεις, δημιουργεί απέχθεια στους ανθρώπους· ξέρουν τόσο λίγα γι' αυτήν και προτιμούν να έχουν δύο φριχτά πράγματα που ονομάζουν πόδια: και μάλιστα τα θεωρούν πολύ ωραία».

Η μικρή γοργόνα αναστέναξε και κοίταξε θλιμμένη την ουρά της.

«Θα πρέπει να είμαστε ευχαριστημένοι με ό,τι έχουμε», είπε η γηραιά κυρία. «Να χορεύουμε και να γελάμε στα τριακόσια χρόνια που μας μέλλεται να ζήσουμε – δεν είναι και λίγος χρόνος, ε; Απόψε έχουμε χορό στην Αυλή».

Τέτοιο λαμπρό θέαμα δεν είχε δει ποτέ η γη. Στη μεγάλη αίθουσα δεξιώσεων οι τοίχοι και η οροφή ήταν από πεντακάθαρο γυαλί. Εκατοντάδες όστρακα, τεράστια σε μέγεθος, ρόδινα κι ανοιχτοπράσινα, ήταν παραταγμένα στα δύο πλάγια και από μέσα τους έβγαιναν γαλάζιες φλόγες που φωτίζαν τον χώρο και, αφού οι τοίχοι ήταν διαφανείς, τη θάλασσα. Αναρίθμητα ψάρια, μεγάλα και μικρά, είχαν μαζευτεί γύρω από τους τοίχους· μερικά είχανε λέπια κατακόκκινα, άλλα χρυσά και ασημένια. Και στη μέση της αίθουσας κυλούσε ένα ρεύμα, όπου γοργόνοι και γοργόνες τραγουδούσαν και χόρευαν. Ούτε σύγκριση οι φωνές τους μ' εκείνες των ανθρώπων. Η μικρή γοργόνα τραγούδησε γλυκύτερα απ' όλους και καταχειροκροτήθηκε. Για μια στιγμή η καρδιά της αγαλλίασε, διότι ήξερε πως είχε την ωραιότερη φωνή του κόσμου, κάτω ή πάνω από τη θάλασσα. Όμως γρήγορα έφερε στο μυαλό της τον κόσμο που βρισκόταν από πάνω της· δεν μπορούσε να ξεχάσει τον ωραίο Πρίγκιπα και η θλίψη της ήταν μεγάλη που δεν είχε, όπως αυτός, αθάνατη ψυχή. Έφυγε λοιπόν κρυφά από τον χορό και κάθισε λυπημένη στον κήπο της. Ξαφνικά άκουσε τον αντίλαλο μιας σάλπιγγας μέσα από το νερό και σκέφτηκε: «Α, να τος, περνάει από πάνω, αυτός που αγαπάω περισσότερο από πατέρα ή μητέρα, αυτός που είναι πάντοτε στη σκέψη μου και θα 'θελα να του εμπιστευτώ την ευτυχία της ζωής μου. Θα μπορούσα να κάνω τα πάντα για να κερδίσω αυτόν και την αθανασία της ψυχής μου. Τώρα που οι αδελφές μου διασκεδάζουν στο παλάτι του πατέρα μου, θα τρέξω στη Μάγισσα της Θάλασσας· βέβαια, πάντοτε τη φοβόμουν, αλλά μπορεί να με βοηθήσει και να με συμβουλέψει τι να κάνω».

Έτσι, η μικρή γοργόνα έφυγε από τον κήπο της και κατευθύνθηκε προς το μέρος όπου ζούσε η Μάγισσα, δίπλα στις δυνατές ρουφήχτρες. Δεν είχε ποτέ της ξαναπάει εκεί. Δεν υπήρχαν λουλούδια, ούτε άλλα φυτά, μόνον ο γυμνός γκρίζος βυθός που έφτανε μέχρι τις ρουφήχτρες, όπου το νερό στριφογύριζε με θόρυβο σαν τις μυλόπετρες και παρέσυρε τα πάντα στα βάθη του. Η γοργόνα έπρεπε να περάσει ανάμεσα απ' αυτούς τους επικίνδυνους στροβίλους για να φτάσει στο σπίτι της Μάγισσας· κι εκεί, μπροστά από το σπίτι, υπήρχε ένα μεγάλο έλος. Το σπίτι της βρισκόταν αμέσως μετά το έλος, στη μέση ενός πολύ παράξενου δάσους. Όλα τα δέντρα και οι θάμνοι ήταν πολύποδα, μισά ζώα και μισά φυτά. Έμοιαζαν με φίδια μ' εκατό κεφάλια που βγαίνουν από το έδαφος· όλα τα κλαδιά ήταν λεπτά με κατακόκκινες άκρες σαν σκουλήκια, και από τη ρίζα μέχρι την τελευταία άκρη κουνιούνταν συνεχώς. Έπιαναν σφιχτά καθετί που τα άγγιζε και δεν το άφηναν να φύγει. Η μικρή γοργόνα ήταν έντρομη και σταμάτησε στην άκρη του δάσους. Η καρδιά της ήταν πλημμυρισμένη από φόβο· ήταν έτοιμη να γυρίσει πίσω στο παλάτι του πατέρα της. Αλλά τότε θυμήθηκε τον Πρίγκιπα και την ανθρώπινη ψυχή, κι έτσι πήρε κουράγιο. Μάζεψε τα μακριά μαλλιά της στο κεφάλι της, για να μην τ' αρπάξουν τα πολύποδα, δίπλωσε τα χέρια της στο στήθος και όρμησε μπροστά σαν ψάρι, ανάμεσα από τα φριχτά πολύποδα που έτειναν χέρια και δάχτυλα να την αρπάξουν. Παρατήρησε ότι όλα είχανε

“ Έμοιαζαν με φίδια μ’ εκατό κεφάλια που βγαίνουν από το έδαφος· όλα τα κλαδιά ήταν λεπτά με κατακόκκινες άκρες σαν σκουλήκια, και από τη ρίζα μέχρι την τελευταία άκρη κουνιούνταν συνεχώς. Έπιαναν σφιχτά καθετί που τα άγγιζε και δεν το άφηναν να φύγει.. ”

πιάσει κάτι, που το κρατούσαν σφιχτά σαν σιδερένιες τανάλιες. Πηδάλια και κατάρτια πλοίων, σκελετοί ανθρώπων και ζώων, μέχρι και μια μικρή γοργόνα που είχε πιαστεί στα κλαδιά τους.

Έφτασε σ' ένα ξέφωτο γεμάτο λάσπη, όπου τριγύριζαν τεράστια, χοντρά φίδια δείχνοντας τις ασπροκίτρινες κοιλιές τους. Στη μέση του βρισκόταν το σπίτι της Μάγισσας της Θάλασσας, η οποία καθόταν και τάιζε από το στόμα της έναν βάτραχο, ακριβώς όπως οι άνθρωποι ταΐζουν τα καναρίνια με ζάχαρη. Η μάγισσα έλεγε ότι οι φοβερές νεροφίδες ήταν τα προσωπικά της κοιτοπουλάκια και τους επέ-

τρεπε να κουρνιαίζουν στο στήθος της.

«Ξέρω καλά τι θέλεις», είπε στη μικρή γοργόνα.
«Τι ανόητη επιθυμία! Αλλά θα κάνεις αυτό που θέλεις, αν και θα σου φέρει μεγάλη δυστυχία, καλή μου Πριγκίπισσα. Θέλεις ν' απαλλαγείς απ' την ουρά σου και στη θέση της ν' αποκτήσεις ένα ζευγάρι πόδια για να περπατάς, νομίζοντας πως ο Πρίγκιπας θα σ' ερωτευτεί και θα τον κατακτήσεις, άρα θ' αποκτήσεις και αθάνατη ψυχή». Και με τα λόγια αυτά η Μάγισσα ξέσπασε σε γέλιο τόσο απαίσιο, που ο βάτραχος και τα φίδια έπεσαν στο έδαφος κι άρχισαν να σέρνονται φοβισμένα. «Ήρθες την κατάλληλη στιγμή», είπε η Μάγισ-

σα. «Από αύριο, με την ανατολή του ήλιου, δεν θα μπορούσα να σε βοηθήσω, και να το ήθελα, για έναν ολόκληρο χρόνο. Θα σου φτιάξω ένα ποτό, και πριν απ' την ανατολή θα πρέπει να έχεις κολυμπήσει μέχρι την ακτή και να το πεις εκεί. Τότε η ουρά σου θα χωριστεί στα δύο και θ' αποκτήσεις αυτό που λένε οι άνθρωποι «ωραία πόδια». Αλλά θα πονάς. Θα πονάς πολύ, σαν να σε τρυπάνε με μυτερά σπαθιά. Όποιος σε βλέπει θα λέει πως είσαι το ωραιότερο κορίτσι στον κόσμο. Θα συνεχίσεις να έχεις χαριτωμένες κινήσεις, αλλά σε κάθε βήμα θα νομίζεις ότι πατάς μαχαίρι τόσο κοφτερό, που θα έκανε τα πόδια σου να γεμίζουν αίματα. Είσαι έτοιμη να τ' αντέξεις; Αν είσαι, εγώ θα σε βοηθήσω».

«Ναι», απάντησε η μικρή γοργόνα, και η φωνή της έτρεμε. Αλλά σκέφτηκε τον Πρίγκιπά της και το βραβείο της αθάνατης ψυχής.

«Και κάτι άλλο να θυμάσαι», της είπε η Μάγισσα. «Απ' τη στιγμή που θα γίνεις άνθρωπος, δεν θα μπορέσεις ποτέ πια να ξαναγίνεις γοργόνα. Δεν θα μπορέσεις ποτέ να κατέβεις στον βυθό, στις αδελφές σου και στο παλάτι του πατέρα σου. Κι αν δεν κερδίσεις την αγάπη του Πρίγκιπα σε τέτοιο βαθμό που να ξεχάσει για χάρη σου τον πατέρα και τη μητέρα του, και μόνον εσένα να έχει στο μυαλό του, και να ενωθείτε με τα δεσμά του γάμου, αν δεν συμβούν όλα αυτά, δεν θ' αποκτήσεις ποτέ σου αθάνατη ψυχή. Το επόμενο πρωινό μετά τον γάμο του Πρίγκιπα με άλλη γυναίκα, η δική σου καρδιά θα σπάσει και θα γίνεις αφρός στο νερό».

«Είμαι έτοιμη», είπε η μικρή γοργόνα, κατάχλομη σαν πεθαμένη.

«Θα πρέπει και να με πληρώσεις», συνέχισε η Μάγισσα. «Δεν σου προσφέρω τη βοήθειά μου χωρίς αντάλλαγμα. Έχεις τη γλυκύτερη φωνή απ' όλα τα πλάσματα της θάλασσας. Μ' αυτήν τη φωνή πιστεύεις ότι θα γοπεύσεις τον Πρίγκιπά σου, αλλά αυτήν ακριβώς τη φωνή θα τη δώσεις σ' εμένα. Σου ζητάω να μου δώσεις ό,τι πιο πολύτιμο έχεις για να σου φτιάξω το ελιξίριο. Βλέπεις, θα πρέπει να χρησιμοποιήσω το δικό μου αίμα, για να είναι το ελιξίριο αποτελεσματικό σαν δίκικο σπαθί».

«Μα, εάν μου πάρεις τη φωνή», είπε η μικρή γοργόνα, «τι θα μου μείνει εμένα;»

«Η ωραία σου μορφή», της απάντησε η μάγισσα, «οι θαυμάσιες κινήσεις σου, τα λαμπερά σου μάτια. Με όλα αυτά τα χαρίσματα εύκολα κατακτάς την καρδιά ενός άντρα. Έλα, λοιπόν, πού

είναι το θάρρος σου; Βγάλε τη γλωσσίτσα σου κι άφησέ με να σου την κόψω γι' αντάλλαγμα· και μετά θα σου δώσω το παντοδύναμο ποτό».

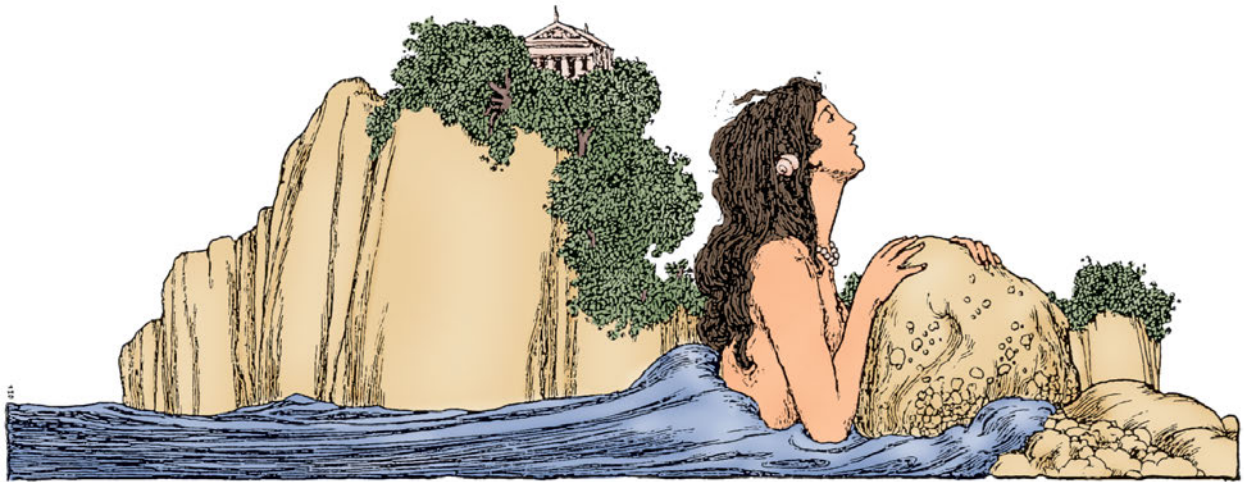
«Εμπρός, λοιπόν», της είπε η μικρή γοργόνα. Και η μάγισσα έβαλε μπροστά της ένα μικρό καζάνι για να φτιάξει το μαγικό ποτό. «Η καθαριότητα είναι το βασικότερο», είπε σκουπίζοντας το καζάνι με μια χούφτα φίδια που τα είχε δέσει κόμπο. Μετά χάραξε το χέρι της κι άφησε το μαύρο αίμα της να τρέξει στο καζάνι· ο αχνός που έβγαινε έπαιρνε παράξενα σχήματα, φρικιαστικά. Η Μάγισσα συνέχισε να ρίχνει διάφορα υλικά στο καζάνι, που όταν άρχισε να βράζει, ακουγόταν σαν κροκόδειλος που κλαίει. Τέλος, το μείγμα ήταν έτοιμο: έμοιαζε με πεντακάθαρο νερό.

«Ορίστε!» είπε η Μάγισσα κι έκοψε τη γλώσσα της μικρής γοργόνας, που απέμεινε μουγκή και δεν μπορούσε ούτε να τραγουδήσει ούτε να μιλήσει.

«Αν κάποιο πολύποδο σε πιάσει στον γυρισμό», της είπε η Μάγισσα, «ρίξε του μια σταγόνα απ' αυτό το ποτό και τα χέρια του θα διαλυθούν σε χιλιάδες κομμάτια». Αλλά δεν χρειάστηκε να κάνει κάτι τέτοιο η γοργόνα, γιατί μόλις τα φυτά έβλεπαν στα χέρια της το ποτό που έλαμπε σαν αστέρι, ζάρωναν απ' τον φόβο τους. Έτσι πέρασε γρήγορα το δάσος, το έλος και τις ρουφήχτρες.

Κάποια στιγμή είδε το παλάτι του πατέρα της· τα φώτα είχαν σβήσει στη μεγάλη αίθουσα δεξιώσεων. Σίγουρα όλοι κοιμόντουσαν αυτή την ώρα, όμως η μικρή γοργόνα δεν τόλμησε να πλησιάσει, τώρα που ήταν μουγκή κι επρόκειτο να τους εγκαταλείψει για πάντα. Η καρδιά της πήγαινε να σπάσει από τη λύπη. Μπήκε κρυφά στον κήπο, πήρε ένα λουλούδι από το παρτέρι καθεμιάς απ' τις αδελφές της, έστειλε χίλια φιλιά στο παλάτι κι άρχισε ν' ανεβαίνει στη βαθυγάλανη θάλασσα.

Ο ήλιος δεν είχε ακόμη ανατείλει όταν η μικρή γοργόνα αντίκρισε το κάστρο του Πρίγκιπα και ανέβηκε τη μεγαλοπρεπή μαρμάρινη σκάλα. Το φεγγάρι έλαμπε στον ουρανό. Η γοργόνα ήπιε το μαγικό ποτό και την ίδια στιγμή les κι ένα δίκοπο σπαθί τής χώρισε στα δύο το λεπτεπίλεπτο σώμα της· λιποθύμησε κι έγειρε στο πλάι.

Όταν την ξύπνησε ο ήλιος που ανέτειλε λαμπρός από τη θάλασσα, αισθάνθηκε δυνατούς πόνους. Αλλά μπροστά της στεκόταν ο ωραίος Πρίγκιπας. Την κοιτούσε με τα κατάμαυρα σαν κάρβουνα μάτια του κι αυτή χαμήλωσε το δικό της βλέμμα· τότε είδε πως η ουρά της είχε χαθεί και πως είχε τα ωραιότερα πόδια που απέκτησε ποτέ κοπέλα. Όμως ήταν εντελώς γυμνή· αμέσως τυλίχτηκε, λοιπόν, με τα μακριά κυματιστά μαλλιά της. Ο Πρίγκιπας τη ρώτησε ποια ήταν και πώς είχε φτάσει στο κάστρο του, αλλά αυτή δεν μιλούσε, μονάχα τον κοίταζε λυπημένα με τα βαθυγάλανα μάτια της, διότι, φυσικά, δεν μπορούσε να μιλήσει. Τότε αυτός την πήρε από το χέρι και την οδήγησε στο κάστρο. Σε κάθε βήμα, όπως την είχε προειδοποιήσει η μάγισσα,

πονούσε σαν να πατούσε σε μυτερά σπαθιά ή βελόνες· αλλ' αυτό δεν την πείραζε και πολύ. Στο πλευρό του Πρίγκιπα προχωρούσε ελαφριά σαν φυσαλίδα: τόσο αυτός όσο και όλοι οι άλλοι θαύμασαν τις χαριτωμένες κινήσεις της.

Ακριβά φορέματα από μετάξι της προσφέρθηκαν· ήταν η ωραιότερη στο κάστρο. Αλλά ήταν μουγκή, δεν μπορούσε ούτε να μιλήσει ούτε να τραγουδήσει. Όμορφες σκλάβες ντυμένες με χρυσάφια και μεταξωτά ήρθαν και χόρεψαν μπροστά στον Πρίγκιπα και τους γονείς του· μία τραγουδούσε ωραιότερα από τις υπόλοιπες και ο Πρίγκιπας χειροκρότησε και της χαμογέλασε. Αυτό λύπησε τη μικρή γοργόνα, διότι ήξερε πως κάποτε αυτή τραγουδούσε πολύ πιο ωραία. Και σκέφτηκε: «Ω, αν ήξερε ο Πρίγκιπας ότι στερήθηκα τη φωνή μου για πάντα για να βρίσκομαι μαζί του!»

Μετά οι σκλάβες χόρεψαν έναν χαριτωμένο, συρτό χορό με συνοδεία θαυμασίας μουσικής. Και τότε η μικρή γοργόνα σήκωσε τα ολόλευκα χέρια της, σηκώθηκε στις μύτες των ποδιών και γλίστρησε στο πάτωμα, χορεύοντας με μοναδικό τρόπο. Με κάθε κίνηση φαινόταν ωραιότερη και τα μάτια της συγκινούσαν όλες τις καρδιές περισσότερο απ' το τραγούδι των κοριτσιών.

Όλοι γοπεύτηκαν, ιδιαίτερα ο Πρίγκιπας, που την αποκάλεσε «μικρό μου εύρημα». Κι αυτή συνέχισε να χορεύει, αν και κάθε φορά που το πόδι της άγγιζε το πάτωμα αισθανόταν σαν να την έκοβαν μαχαίρια. Ο Πρίγκιπας την παρακάλεσε να μη φύγει ποτέ και της επέτρεψε να κοιμάται σ' ένα βελούδινο μαξιλάρι έξω από την πόρτα του.

Της παράγγειλε αγορίστικα ρούχα για να κάνουν μαζί ιππασία. Έτρεχαν σ' ευωδιαστά δάση, όπου τα παρακλάδια των δέντρων τούς χάιδευαν τους ώμους και τα πουλάκια τραγουδούσαν στο δροσερό φύλλωμα. Η γοργόνα ανέβαινε μαζί με τον Πρίγκιπα σε ψηλά βουνά και, παρόλο που τα πόδια της μάτωναν τόσο ώστε τα έβλεπαν όλοι, αυτή γελούσε και συνέχιζε την ανάβαση, μέχρι που έβλεπαν πιο κάτω τους τα σύννεφα σαν πουλιά που πετάνε στον ουρανό.

Στο κάστρο του Πρίγκιπα, τα βράδια που οι άλλοι κοιμούνται, αυτή κατέβαινε τη μεγάλη μαρμάρινη σκάλα και δρόσιζε τα πονεμένα πόδια της στο κρύο νερό της θάλασσας. Και τότε σκεφτόταν όλους εκείνους που ζούσαν στον βυθό.

Μια νύχτα ανέβηκαν οι αδελφές της πιασμένες χέρι χέρι. Η κοπέλα τούς έκανε νοήματα κι αυτές την αναγνώρισαν και της είπαν πόσο δυστυχημένους τους είχε κάνει όλους κάτω στον βυθό. Έπειτα απ' αυτό οι αδελφές της πήγαιναν να τη δουν κάθε βράδυ. Και μια φορά, πολύ μακρύτερα, ξεχώρισε τη γηραιά γιαγιά της, που είχε ν' ανέβει πολλά χρόνια στην επιφάνεια, μαζί με τον Βασιλιά της Θάλασσας, ο οποίος μάλιστα φορούσε και το στέμμα του. Και οι δύο κούνησαν τα χέρια προς το μέρος της, αλλά δεν τόλμησαν να πλησιάσουν στη στεριά όσο οι πέντε αδελφές.

Κάθε μέρα η κοπέλα γινόταν πιο αγαπητή στον Πρίγκιπα. Την αγαπούσε όπως αγαπάει κάποιος ένα παιδάκι, αλλά δεν του περνούσε καν απ' το μυαλό να την κάνει Βασίλισσά του. Κι όμως, αυτή θα έπρεπε να γίνει γυναίκα του, αλλιώς δεν θ' αποκτούσε αθάνατη ψυχή, και το επόμενο πρωί από τον γάμο του θα γινόταν αφρός της θάλασσας.

«Σ' αρέσω περισσότερο από τις άλλες;» φαινόταν να ρωτάνε τα μάτια της όταν αυτός την αγκάλιαζε και τη φιλούσε στο μέτωπο.

«Ναι», της απαντούσε ο Πρίγκιπας, «είσαι η πιο αγαπητή απ' όλες, γιατί έχεις την πιο ευγενική καρδιά. Μου είσαι η πιο αφοσιωμένη και μου θυμίζεις κάποια κοπέλα που είδα κάποτε, αλλά δεν θα την ξαναδώ. Βρισκόμουν σ' ένα καράβι που ναυάγησε, τα κύματα με έβγαλαν σε μια παραλία μ' έναν ιερό ναό, όπου ζούσαν μερικές κοπέλες. Την πιο μικρή, αυτή που με βρήκε στην παραλία και μου έσωσε τη ζωή, την είδα μόνο δύο φορές. Ήταν η μόνη που θα μπορούσα ν' αγαπήσω στον κόσμο, αλλά εσύ της μοιάζεις τόσο πολύ, που αρχίζεις να παίρνεις τη θέση της στην καρδιά μου. Εκείνη είναι αφιερωμένη στον ιερό ναό, όμως η τύχη στάθηκε πολύ καλή μαζί μου και μου έστειλε εσένα. Εμείς δεν θα χωρίσουμε ποτέ».

“ Αλλά μπροστά της στεκόταν ο ωραίος Πρίγκιπας. Την κοιτούσε με τα κατάμαυρα σαν κάρβουνα μάτια του κι αυτή χαμήλωσε το δικό της βλέμμα· τότε είδε πως η ουρά της είχε χαθεί και πως είχε τα ωραιότερα πόδια που απέκτησε ποτέ κοπέλα. ”

«Αχ, δεν ξέρει ότι εγώ του έσωσα τη ζωή», σκέφτηκε η μικρή γοργόνα, «ότι εγώ τον μετέφερα από τη θάλασσα στον ναό δίπλα στο δάσος, ότι εγώ περίμενα κρυμμένη να δω αν θα ερχόταν κανένας. Είδα την κοπέλα που αγαπάει περισσότερο από μένα», και η μικρή γοργόνα αναστέναξε βαθιά, γιατί δεν ήξερε να κλάψει. «Το κορίτσι ανήκει στον ιερό ναό, είπε ο Πρίγκιπας, ποτέ δεν θα ξαναβγεί έξω στον κόσμο και ποτέ δεν θα τη συναντήσει ξανά. Εγώ θα είμαι μαζί του, θα βλεπόμαστε κάθε μέρα. Θα τον φροντίζω, θα τον αγαπάω, θα του αφιερώσω τη ζωή μου».

Όμως μια μέρα ακούστηκε ότι ο Πρίγκιπας θα παντρευόταν με την όμορφη κόρη του γειτονικού Βασιλιά, και γι' αυτό είχε παραγγείλει να του φτιάξουν το τελειότερο καραβι. Θα πήγαινε στο βασίλειο του γείτονά του –έτσι λέγανε τα κουτσομπολιά–, δηλαδή θα πήγαινε να γνωρίσει τη νύφη. Μεγάλη ακολουθία θα τον συνόδευε, έλεγαν. Αλλά η μικρή γοργόνα κουνούσε το κεφάλι της και γελούσε. Ήξερε καλύτερα απ' όλους τους άλλους τι σκεφτόταν ο Πρίγκιπας. «Θα πρέπει να πάω», της είχε πει. «Θα πρέπει να επισκεφθώ την όμορφη Πριγκίπισσα, αφού οι γονείς μου επιμένουν τόσο πολύ. Αλλά δεν μπορούν να μ' αναγκάσουν να τη φέρω πίσω σαν γυναίκα μου. Δεν μπορώ να την αγαπήσω. Δεν είναι σαν την όμορφη κοπέλα του ναού, ούτε σαν κι εμένα. Εάν θα έπρεπε να παντρευτώ οπωσδήποτε, θα προτιμούσα εμένα, καλό μου, βουβό μου εύρημα με τα όμορφα μάτια». Και της φιλούσε τα κόκκινα χείλη, έπαιζε με τα μακριά μαλλιά της κι ακουμπούσε το κεφάλι στην αγκαλιά της, κι αυτή ένιωθε τι είναι η ανθρώπινη ευτυχία και η αθανασία της ψυχής.

«Δεν πιστεύω να φοβάσαι τη θάλασσα, βουβό μου κοριτσάκι», της είπε ενώ κάθονταν στο υπέροχο σκάφος που ξεκίνησε να τον πάει στο γειτονικό βασίλειο. Και της μίλησε για θύελλες κι απανεμιές, για παράξενα ψάρια στα βάθη του ωκεανού, για όσα είχαν δει οι δύτες στη θάλασσα. Και η γοργόνα χαμογελούσε με τις ιστορίες του, γιατί ήξερε καλύτερα απ' τον καθένα τον βυθό.

Τη νύχτα, όταν έβγαινε το φεγγάρι στον ανέφελο ουρανό και κοιμούνταν όλοι εκτός από τον τιμονιέρη, η γοργόνα καθόταν στην κουπαστή και κοίταζε κάτω το πεντακάθαρο νερό· και της φαινόταν ότι έβλεπε το παλάτι του πατέρα της και τη γιαγιά της να κάθεται μέσα φορώντας το ασημένιο στέμμα της, κοιτάζοντας το ρεύμα που άφηνε πίσω του το καράβι. Κάποια στιγμή ανέβηκαν οι αδελφές της και την κοίταξαν με μάτια πολύ θλιμμένα, σφίγγοντας τα κάτασπρα χέρια τους. Αυτή τους έκανε νοήματα και τους χαμογέλασε. Πόσο θα ήθελε να τους πει ότι όλα πήγαιναν καλά και ότι ήταν πολύ ευτυχισμένη. Αλλά εκείνη τη στιγμή εμφανίστηκε ένας ναύτης, οι αδελφές της βούτηξαν απότομα, και το μόνο που μπορεί να είδε αυτός ήταν ο αφρός στο νερό.

Το επόμενο πρωί το πλοίο έφτασε στο λιμάνι της πρωτεύουσας του γειτονικού Βασιλιά. Οι καμπάνες όλων των εκκλησιών ήχησαν, και σάλπιγγες ακούστηκαν από τις ψηλές πολεμίστρες. Οι στρατιώτες, φορώντας τις πολύχρωμες στολές τους, παρουσίασαν τα όπλα τους με τις γυαλισμένες ξιφολόγχες. Ακολούθησαν ημέρες εορταστικές. Οι χοροί κι οι δεξιώσεις ήταν συνεχείς, αλλά η Πριγκίπισσα δεν είχε εμφανιστεί, ακουγόταν ότι σπούδαζε στο εξωτερικό, σε κάποιον ναό, εκεί διδασκόταν τις πριγκιπικές αρετές. Κάποια μέρα, όμως, επέστρεψε.

Η μικρή γοργόνα ανυπομονούσε να δει τα κάλλη της, και παραδέχτηκε ότι δεν είχε ξαναδεί γοητευτικότερο πλάσμα. Το δέρμα της ήταν καθαρό και λείο, οι βλεφαρίδες της κατάμαυρες και μακριές και τα βαθυγάλανα μάτια της χαμογελαστά και τίμια.

«Εσύ είσαι!» αναφώνησε ο Πρίγκιπας. «Εσύ μ' έσωσες όταν βρέθηκα μισοπεθαμένος στην παραλία». Και αγκάλιασε την Πριγκίπισσα, που έγινε κατακόκκινη. «Ω, είμαι τόσο ευτυχισμένος», είπε στη μικρή γοργόνα. «Η βαθύτερη ευχή μου –αυτό που δεν τολμούσα να ελπίσω– πραγματοποιήθηκε. Η ευτυχία μου, το ξέρω, θα σ' ευχαριστήσει περισσότερο από τους άλλους, γιατί εσύ μ' αγαπάς πιο πολύ». Και τότε η μικρή γοργόνα του φίλησε το χέρι, αλλά ήδη ένιωθε πως η καρδιά της ήταν έτοιμη να σπάσει. Η επόμενη μέρα του γάμου του θα σήμαινε τον θάνατό της –θα γινόταν αφρός της θάλασσας.

Οι καμπάνες όλων των εκκλησιών ηχούσαν καθώς οι κήρυκες ξεχύθηκαν στους δρόμους για να ανακοινώσουν τον αρραβώνα. Οι ιερείς ευωδίαζαν τον αέρα με τα θυμιατήρια τους. Και μπροστά στον επίσκοπο, η νύφη κι ο γαμπρός ένωσαν τα χέρια τους και δέχτηκαν την ευχή του. Ντυμένη με χρυσάφια και μεταξωτά, η μικρή γοργόνα κράτησε το πέπλο της νύφης, αλλά τ' αυτιά της δεν άκουσαν την εορταστική μουσική, τα μάτια της δεν παρακολούθησαν την ιερή τελετή: σκεφτόταν την τελευταία της νύχτα στη γη, όλα τα επίγεια που είχε χάσει.

Το ίδιο βράδυ η νύφη κι ο γαμπρός επιβίβαστηκαν στο πλοίο· τα κανόνια βρόντησαν, οι σημαίες υψώθηκαν. Πάνω στο καράβι είχε στηθεί μια βασιλική τέντα χρυσοκόκκινη, στρωμένη με μαξιλάρια βαρύτιμα: εκεί θα κοιμούνταν οι νεόνυμφοι εκείνη τη δροσερή νύχτα.

Φούσκωσε τα πανιά η αύρα και το πλοίο γλίστρηση στα καθαρά νερά.

Όταν έπεσε το σκοτάδι, άναψαν χρωματιστά φανάρια και το πλήρωμα χόρευε στο κατάστρωμα. Η μικρή γοργόνα θυμόταν την πρώτη φορά που βγήκε στην επιφάνεια της θάλασσας και παρακολούθησε μια αντίστοιχη χαρούμενη γιορτή.

Τώρα μπήκε κι αυτή στον χορό· λικνιζόταν κι έκανε στροφές γρήγορα κι ανάλαφρα, σαν χελιδόνι που ήθελε να ξεφύγει την καταδίωξη· και όλοι έβγαλαν επιφωνήματα θαυμασμού. Ποτέ δεν είχε χορέψει τόσο ωραία η μικρή γοργόνα. Νόμιζε ότι μαχαίρια κοφτερά ξεσκίζουν τα τρυφερά της πόδια, αλλά ούτε που έδινε σημασία· οδυνηρό ήταν μόνο το τραύμα στην καρδιά της. Ήξερε πως αυτό ήταν το τελευταίο βράδυ που θα έβλεπε τον Πρίγκιπα, για τον οποίο είχε απαρνηθεί το σπίτι και τους συγγενείς της, είχε στερηθεί την υπέροχη φωνή της και κάθε μέρα περνούσε φοβερή αγωνία, χωρίς αυτός να το υποπτεύεται καν. Αυτό ήταν το τελευταίο βράδυ που θα ανέπνεαν τον ίδιο αέρα, κοιτάζοντας την απέραντη θάλασσα και τον έναστρο ουρανό. Μια ατελείωτη νύχτα, χωρίς σκέψεις, χωρίς όνειρα, περίμενε τη μικρή γοργόνα, που δεν είχε ψυχή, ούτε θ' αποκτούσε ποτέ... Κέφι και χαρά στο καράβι, πολύ μετά τα μεσάνυχτα. Η γοργόνα γελούσε και χόρευε με τη σκέψη του θανάτου στην καρδιά της. Ο Πρίγκιπας φιλούσε την αξιαγάπητη σύζυγό του κι εκείνη έπαιζε με τα μαύρα του μαλλιά· κάποια στιγμή πιαστήκανε χέρι χέρι και αποσύρθηκαν στη μεγαλοπρεπή τέντα.

Σιωπή έπεσε στο καράβι, μόνον ο τιμονιέρης έμεινε ξάγρυπνος στη θέση του. Και η μικρή γοργόνα, που ακούμπησε τα λευκά χεράκια της στην κουπαστή και κοιτούσε προς την ανατολή, να δει πότε θα ρόδιζε η αυγή. Το ήξερε: η πρώτη ακτίνα του ήλιου θα έφερνε το τέλος της. Ξαφνικά είδε να βγαίνουν από τη θάλασσα οι αδελφές της. Ήταν κατακίτρινες, σαν κι αυτή· τα υπέροχα μακριά μαλλιά τους δεν κυμάτιζαν στον άνεμο – ήταν κομμένα.

«Τα δώσαμε στη Μάγισσα για να μας βοηθήσει να σε γλιτώσουμε από τον θάνατο, όταν τελειώσει η αποψινή βραδιά. Κι εκείνη μας έδωσε ένα μαχαίρι –κοίτα, να το-, βλέπεις πόσο κοφτερό είναι; Προτού βγει ο

ήλιος θα πρέπει με αυτό να σκοτώσεις τον Πρίγκιπα. Και τότε θ' αποκτήσεις και πάλι ουρά και θα ξαναγίνεις γοργόνα· και τότε θα μπορέσεις να έρθεις μαζί μας στον βυθό και να ζήσεις τριακόσια χρόνια προτού γίνεις αλμυρός αφρός στη θάλασσα. Κάνε γρήγορα! Κάποιος από τους δυο, ή εσύ ή εκείνος, πρέπει να πεθάνει την αυγή. Η γιαγιά μας θρηνεί, τα άσπρα της μαλλιά μαδήσαν και το κεφάλι της είναι σαν το δικό μας, που χαρίσαμε τα μαλλιά μας στη Μάγισσα. Σκότωσε τον Πρίγκιπα και γύρισε κοντά μας! Αλλά κάνε γρήγορα – δεν βλέπεις την κόκκινη ανταύγεια στον ορίζοντα; Σε λίγα λεπτά ο ήλιος θ' ανατείλει, και τότε θα πεθάνεις». Και μ' έναν βαθύ αναστεναγμό χάθηκαν στα κύματα.

Η μικρή γοργόνα ανασήκωσε το πορφυρό ύφασμα που κάλυπτε την είσοδο της τέντας και είδε την πανέμορφη νύφη να κοιμάται με το κεφάλι ακουμπισμένο στο στήθος του Πρίγκιπα. Έσκυψε και φίλησε το ωραίο μέτωπό του, κοίταξε τον ουρανό, όπου το ρόδινο χρώμα γινόταν όλο και πιο έντονο, κοίταξε το μαχαίρι που κρατούσε και ξανακοίταξε τον Πρίγκιπα, ο οποίος μουρμούριζε στον ύπνο του το όνομα της νύφης – γιατί μόνον αυτή υπήρχε στη σκέψη του. Το μαχαίρι τρεμούλιασε στο χέρι της γοργόνας – και τότε αυτή, με μια απότομη κίνηση, το πέταξε μακριά στα κύματα· βάφτηκαν κόκκινα τα κύματα εκεί που έπεσε, και κάτι σαν αίμα ανάβλυσε απ' το νερό. Ένα τελευταίο βλέμμα στον Πρίγκιπα με μάτια μισοκλεισμένα· κι υστέρησε η γοργόνα να ρίχτηκε στη θάλασσα κι ένωσε το σώμα της να διαλύεται σε αφρό.

Ο ήλιος ανέτειλε από τη θάλασσα. Οι ακτίνες του έπεσαν απαλές και ζεστές στον αφρό της θάλασσας και η μικρή γοργόνα δεν αισθανόταν ότι πέθαινε. Πρόλαβε ν' αντικρίσει τον λαμπερό ήλιο και πάνω απ' το κεφάλι της εκατοντάδες φιγούρες διαφανείς – μπορούσε με το βλέμμα να τις διαπεράσει, να δει τ' άσπρα πανιά του καραβιού και τα ρόδινα σύννεφα στον ουρανό. Οι φιγούρες αυτές είχαν τόσο απαλή φωνή, που το ανθρώπινο αυτί δεν την έπιανε, ακριβώς όπως το ανθρώπινο μάτι δεν μπορούσε να δει ούτε το περίγραμμά τους. Δεν είχαν φτερά, ήταν όμως τόσο ανάλαφρες, που πετούσαν στον αέρα. Η μικρή γοργόνα είδε ότι το σώμα της γινόταν σαν εκείνων και ανυψωνόταν απ' τον αφρό όλο και πιο ελεύθερο.

«Πού πηγαίνω;» ρώτησε, και η φωνή της έμοιαζε με των άλλων πλάσμάτων, πιο απαλή από οποιαδήποτε μουσική στη γη.

«Όπου και οι κόρες του αιθέρα», απάντησαν τ' άλλα πλάσματα. «Η γοργόνα δεν έχει αθάνατη ψυχή ούτε μπορεί ν' αποκτήσει, εκτός αν κερδίσει τον έρωτα κάποιου θνητού. Η αιωνιότητά της λοιπόν εξαρτάται από μια δύναμη έξω απ' αυτή. Ούτε οι κόρες του αιθέρα έχουν αθάνατη ψυχή, αλλά με καλά έργα μπορούν ν' αποκτήσουν. Εμείς πηγαίνουμε σε χώρες θερμές, όπου ο καυτός αέρας πνίγει τους ανθρώπους· πηγαίνουμε να τους προσφέρουμε ανέμους δροσερούς. Θα σκορπίσουμε την ευωδιά των λουλουδιών στον αέρα και θα τους φέρουμε ανακούφιση και γιατρεία. Εάν κάνουμε όσο καλό μπορούμε επί τριακόσια χρόνια, θα αποκτήσουμε ψυχή αθάνατη και θα γευτούμε την αιώνια ευτυχία των ανθρώπων. Εσύ, φτωχή γοργονούλα, έχεις ήδη αγωνιστεί γι' αυτό με όλη σου την καρδιά. Υπέφερες τα πάνδεινα και άντεξες, γι' αυτό έφτασες εδώ, δίπλα στις κόρες του αιθέρα. Τώρα, με τριακόσια χρόνια καλές πράξεις, θα αποκτήσεις κι εσύ αθάνατη ψυχή».

Και η μικρή γοργόνα ύψωσε τα διάφανα χέρια της προς τον ήλιο του Κυρίου, και για πρώτη φορά γνώρισε το συναίσθημα των δακρύων.

Επάνω στο καράβι ξύπνησε πάλι η ζωή. Η γοργόνα είδε τον Πρίγκιπα με τη σύζυγό του να την ψάχνουν. Κοίταζαν περίλυποι τον αφρό της θάλασσας, λες κι ήξεραν πως είχε ριχτεί στα κύματα. Κι αυτή, αόρατη, φίλησε στο μέτωπο τον Πρίγκιπα και μαζί με τις άλλες κόρες του αιθέρα σκαρφάλωσε σ' ένα ροδοκόκκινο σύννεφο που ταξίδευε στον ουρανό.

«Απλά, θα περιπλανιόμαστε επί τριακόσια χρόνια μέχρι να φτάσουμε στο ουράνιο βασίλειο!»

«Μπορεί να φτάσουμε και νωρίτερα», της ψιθύρισαν. «Χωρίς να μπορούν οι θνητοί να μας

“ Ο ήλιος ανέτειλε από τη θάλασσα. Οι ακτίνες του έπεσαν απαλές και ζεστές στον αφρό της θάλασσας και η μικρή γοργόνα δεν αισθανόταν ότι πέθαινε. Πρόλαβε ν’ αντικρίσει τον λαμπερό ήλιο και πάνω απ’ το κεφάλι της εκατοντάδες φιγούρες διαφανείς...” ”

δουν, θα μπαίνουμε στα σπίτια όπου υπάρχουν παιδιά· κι όποτε βρίσκουμε κάποιο παιδί που κάνει ευτυχισμένους τους γονείς του και κερδίζει την αγάπη τους, ο Θεός θα συντομεύει την περίοδο της δοκιμασίας μας. Τα παιδιά δεν ξέρουν ποτέ ποια στιγμή πετάμε στο δωμάτιό τους· και αν μας κάνουν να χαμογελάσουμε από ευχαρίστηση, αμέσως μας αφαιρείται ένας χρόνος από τους τριακόσιους. Αλλά εάν δούμε παιδί άταχτο ή κακό, τότε πρέπει να δακρύσουμε από τη λύπη μας, και κάθε δάκρυ προσθέτει μία ημέρα στην περίοδο της δοκιμασίας μας».

Ο άρχοντας Βάλντεμαρ και οι κόρες του

«Στις ακτές του Μεγάλου Πορθμού, στη Δανία, βρίσκεται ένας παλιός πύργος με χοντρούς κόκκινους τοίχους. Ξέρω κάθε πέτρα του», είπε ο Άνεμος.

«Αυτές οι πέτρες βρίσκονταν κάποτε σ' ένα παλιό κάστρο, στο μεγάλο ακρωτήριο. Αλλά το κάστρο γκρεμίστηκε και οι πέτρες του χρησιμοποιήθηκαν ξανά για να χτιστεί ένας νέος πύργος σε ένα άλλο σημείο, το αρχοντικό του βαρόνου του Μπόρεμπι, το οποίο στέκει ακόμη κοντά στην ακτή. Τους γνώριζα καλά αυτούς τους ευγενείς άρχοντες και τις γυναίκες τους, καθώς και τις επόμενες γενιές που κατοικούσαν εκεί.

»Και τώρα θα σας διηγηθώ την ιστορία του άρχοντα Βάλντεμαρ και των θυγατέρων του. Πόσο περήφανος ήταν! Καταγόταν από βασιλική γενιά και μπορούσε να καυχιέται για τις πιο ευγενικές πράξεις: από το πώς κυνηγούσε τα ελάφια μέχρι το πώς άδειαζε την κούπα του κρασιού. Η συμπεριφορά του ήταν δεσποτική: «Αυτό θα γίνει», συνήθιζε να λέει. Η γυναίκα του φορούσε ρούχα χρυσοκέντητα και περπατούσε περήφανα πάνω στα γυαλισμένα μαρμάρινα πατώματα. Οι ταπετσαρίες που στόλιζαν τους τοίχους ήταν υπέροχες και τα έπιπλα πανάκριβα και καλαίσθητα. Η γυναίκα του είχε φέρει χρυσό κι ασήμι μαζί της στο σπίτι. Στα κελάρια υπήρχε άφθονο κρασί. Μαύρα, ζωηρά άλογα χλιμίντριζαν στους στάβλους. Εικόνα πλούτου είχε το αρχοντικό του Μπόρεμπι εκείνη την εποχή. Είχαν τρεις κόρες, όμορφες και χαριτωμένες, την Ίντα, την Ιωάννα και την Άννα Δωροθέα. Δεν ξέχασα ποτέ τα ονόματά τους. Ήταν μια πλούσια και ευγενική οικογένεια, γεννημένη μέσα στον πλούτο και μαθημένη στην πολυτέλεια.

»«Φφρρ, Φφρρ!» βρυχήθηκε ο Άνεμος και συνέχισε: «Δεν είδα ποτέ σ' αυτό το σπίτι, όπως έβλεπα σε άλλα αρχοντικά, τη γαλαζοαίματη κυρία να κάθεται ανάμεσα στις γυναίκες της αυλής της και να κλώθει. Μπορούσε να παίζει με τις χορδές του λαούτου και να τραγουδάει, όχι μόνο μελωδίες του τόπου της, αλλά και τραγούδια μιας παράξενης χώρας. «Ζήσε και άσε τους άλλους να ζήσουν», αυτό ήταν το έμβλημά τους. Έρχονταν ξένοι καλεσμένοι από κοντά και από μακριά, ακουγόταν μουσική, τα ποτήρια τσουγκρίζαν κι εγώ», είπε ο Άνεμος, «δεν κατάφερα να πνίξω τον θόρυβο. Κυριαρχούσε η επίδειξη, η υπερηφάνεια και το μεγαλείο, αλλά όχι ο φόβος του Κυρίου.

»Ήταν το βράδυ της πρώτης μέρας του Μάη», συνέχισε ο Άνεμος, «όταν ήρθα από τη Δύση, όπου είχα δει κάποια πλοία να βουλιάζουν στα κύματα. Όλοι όσοι επέβαιναν στα πλοία ναυάγησαν στην ακτή της Γιουτλάνδης. Είχα διασχίσει βιαστικά τους θαμνότοπους και τα δάση στην ανατολική ακτή της Δανίας, πέρασα πάνω από το νησί Φιούνεν, και μετά από τον Μεγά-

“ Μπορούσε να παίζει με τις χορδές του λαούτου και να τραγουδάει, όχι μόνο μελωδίες του τόπου της, αλλά και τραγούδια μιας παράξενης χώρας. “*Ζήσε και άσε τους άλλους να ζήσουν*”, αυτό ήταν το έμβλημά τους. ”

λο Πορθμό, αναστενάζοντας και γκρινιάζοντας. Στο τέλος ξάπλωσα για να ξεκουραστώ σε μια ακτή, κοντά στο μεγάλο αρχοντικό του Μπόρεμπι, όπου απλωνόταν το υπέροχο δάσος με τις βελανιδιές. Τα παλικάρια της περιοχής μάζευαν κλαδιά και φρύγανα κάτω απ' τις βελανιδιές. Συγκέντρωσαν τα πιο μεγάλα και ξερά κλαδιά, τα κουβάλησαν στο χωριό, τα στοίβαξαν και τους έβαλαν φωτιά. Οι άντρες και οι κοπέλες χόρευαν και τραγούδησαν κυκλικά γύρω από τον φλεγόμενο σωρό.

«Ξάπλωσα αρκετά ήσυχος», συνέχισε ο Άνεμος, «αλλά φύσηξα απαλά ένα κλαδί, που το είχε φέρει ένας από τους πιο όμορφους νέους, και το ξύλο άναψε έντονα, έλαμπε πιο έντονα απ' όλα τα υπόλοιπα. Υπήρχε μεγαλύτερη ευθυμία και αγαλλίαση από ό,τι είχα δει ποτέ στις αίθουσες του πλούσιου αρχοντικού. Τότε η ευγενική αρχόντισσα έκανε μια βόλτα με τις τρεις κόρες της, μέσα σε μια επίχρυση άμαξα που την έσερναν έξι άλογα. Οι κόρες ήταν νέες και όμορφες, τρία γοητευτικά άνθη, ένα τριαντάφυλλο, ένας κρίνος και ένας λευκός υάκινθος. Η μητέρα ήταν μια περήφανη τουλίπα, δεν ανταποκρινόταν στους χαιρετισμούς των ανδρών και των γυναικών που σταματούσαν τον χορό για να υποκλιθούν. Η ευγενική κυρία έμοιαζε με ένα λουλούδι που στεκόταν άκαμπτο πάνω στο κοτσάνι. Τριαντάφυλλο, κρίνο και υάκινθος, ναι, τα είδα και τα τρία. Ποιος θα τα κερδίσει μια μέρα; σκέφτηκα. Ένας γενναίος ιππότης, ίσως ένας πρίγκιπας. Η άμαξα πέρασε και οι χωρικοί συνέχισαν τον χορό τους.

»Στη διάρκεια του καλοκαιριού η άμαξα πέρασε απ' όλα τα χωριά. Αλλά ένα βράδυ, όταν σηκώθηκα ξανά, η ευγενική κυρία ξάπλωσε για να μην ξανασηκωθεί ποτέ πια. Ήρθε εκείνη η στιγμή που έρχεται σε όλους τους ανθρώπους, η στιγμή χωρίς επιστροφή. Ο άρχοντας Βάλντεμαρ έμεινε για λίγο σιωπηλός και σκεπτικός. “Το πιο ψηλό δέντρο μπορεί να υποκλιθεί χωρίς να σπάσει”, είπε μια φωνή μέσα του. Οι κόρες του έκλαιγαν, όλοι οι άνθρωποι στο αρχοντικό ήταν δακρυσμένοι, αλλά η ευγενική λαίδη είχε φύγει. Έτσι έφυγα κι εγώ», είπε ο Άνεμος.

«“Φορρ, Φορρ!” Επέστρεψα ξανά. Συχνά επέστρεφα και περνούσα πάνω από το νησί Φιού-νεν και τις ακτές του Μεγάλου Πορθμού. Έπειτα ξεκουράστηκα στο Μπόρεμπι, στο μεγάλο δάσος, όπου φτιάχνει τη φωλιά του ο ερωδιός, όπου συχνάζουν τα περιστέρια, τα γαλαζοπούλια και οι μαύροι πελαργοί. Ήταν ακόμη άνοιξη, αλλά πουλιά κάθονταν στ' αυγά τους, άλλα είχαν ήδη εκκολάψει τους νεαρούς γόνους τους, άλλα φτερούγιζαν και έσκουζαν όταν το τσεκούρι ηχούσε μέσα στο δάσος, καθώς ακουγόταν το ένα χτύπημα πάνω στο άλλο! Τα δέντρα του δάσους ήταν καταδικασμένα. Ο άρχοντας Βάλντεμαρ ήθελε να κατασκευάσει ένα μεγάλο πλοίο, ένα πολεμικό με τρία καταστρώματα, το οποίο θα αγόραζε ο βασιλιάς. Έτσι τα δέντρα του μεγάλου δάσους –που ήταν σημάδι για τους ναυτικούς, που ήταν καταφύγιο για τα πουλιά– έπρεπε να κοπούν. Το γεράκι σηκώθηκε και πέταξε μακριά, γιατί η φωλιά του καταστράφηκε. Ο ερωδιός και όλα τα πουλιά του δάσους έμειναν άστεγα και πετούσαν με φόβο και θυμό. Μπορούσα να καταλάβω καλά πώς ένιωθαν. Τα κοράκια έκραζαν, σαν να περιφρονούσαν αυτό που έβλεπαν, ενώ τα δέντρα τσάκιζαν και έπεφταν γύρω τους. Μακριά, στο εσωτερικό του δάσους, όπου δούλευαν κάνοντας θόρυβο πολλοί εργάτες, στεκόταν ο άρχοντας Βάλντεμαρ. Οι τρεις κόρες του γελούσαν με τις άγριες κραυγές των πουλιών, εκτός από τη μικρότερη, την Άννα Δωροθέα, που ένιωθε θλίψη στην καρδιά της. Και όταν οι ξυλοκόποι ετοιμάστηκαν να ρίξουν ένα δέντρο που ήταν σχεδόν νεκρό και στα γυμνά του κλαδιά είχε φτιάξει τη φωλιά του ο μαύρος πελαργός, είδε τα καημένα τα μικρά του να απλώνουν τον λαιμό τους. Παρακάλεσε τους ξυλοκόπους να τα λυπηθούν, με δάκρυα στα μάτια, κι έτσι το δέντρο με τη φωλιά του μαύρου πελαργού έμεινε όρθιο. Στη συνέχεια έκοψαν κι άλλα δέντρα, δούλεψαν οι ξυλουργοί και επιτέλους χτίστηκε το μεγάλο πολεμικό καράβι. Ο ναυπηγός ήταν άνθρωπος με φτωχική καταγωγή, αλλά περήφανος. Τα μάτια και το μέτωπό του φανέρωναν την εξυπνάδα του, και ο Βάλντεμαρ ήθελε να τον ακούει. Το ίδιο ήθελε και η μεγαλύτερη κόρη του Βάλντεμαρ, η Ίντα, που ήταν τώρα περίπου δεκαπέντε ετών. Ο ναυπηγός, ενώ κατασκεύαζε το πλοίο για τον

Βάλντεμαρ, έχτιζε στα όνειρά του κι ένα κάστρο στο οποίο θα ζούσαν μαζί με την Ίντα όταν θα παντρεύονταν. Αυτό μπορεί να είχε συμβεί, πράγματι, αν έχτιζε ένα πραγματικό κάστρο, με πέτρινους τοίχους, επάλξεις και μια τάφρο. Όμως, παρά το κοφτερό μυαλό του, ο ναυπηγός δεν ήταν παρά ένας φτωχός, ένα κατώτερο πουλί. Και πώς να περιμένει ένα σπουργίτι να γίνει δεκτό στην κοινωνία των παγωνιών;

»Καθώς περνούσα από την περιοχή», είπε ο Άνεμος, «πέθανε κι ο ναυπηγός. Η μικρή Ίντα ξεπέρασε τον θάνατό του, γιατί έπρεπε να το κάνει. Στον στάβλο του Βάλντεμαρ χλιμίντριζαν περήφανα μαύρα άλογα, που άξιζε να τα δεις. Προορίζονταν για τον ναύαρχο που είχε στείλει ο βασιλιάς για να επιθεωρήσει το νέο πλοίο και να κανονίσει την αγορά του. Ο ναύαρχος έμεινε άφωνος θαυμάζοντας αυτά τα πανέμορφα άλογα. Εγώ τα άκουσα όλα», είπε ο Άνεμος, «γιατί συνόδευσα τους κυρίους μέχρι την ανοιχτή πόρτα του στάβλου. Στα πόδια τους ήταν στρωμένα δεμάτια από άχυρο, που έμοιαζαν με ράβδους χρυσού. Ο Βάλντεμαρ ήθελε πολύ χρυσάφι για το πλοίο. Ο ναύαρχος ήθελε ως δώρο τα περήφανα μαύρα άλογα, γι' αυτό τα παίνευε τόσο πολύ. Αλλά ο Βάλντεμαρ δεν το κατάλαβε και δεν του τα έδωσε, έτσι το πλοίο δεν αγοράστηκε ποτέ. Παρέμεινε στην ακτή σκεπασμένο με σανίδες, έμοιαζε με μια Κιβωτό που δεν έφτασε ποτέ στο νερό, κι αυτό ήταν άδικο.

»Τον χειμώνα, όταν τα χωράφια ήταν καλυμμένα με χιόνι και το νερό πάγωνε κοντά στην ακτή», συνέχισε ο Άνεμος, «μεγάλα σμήνη από κοράκια, σκοτεινά και κατάμαυρα όπως είναι συνήθως, ήρθαν και κατέβηκαν πάνω στο μοναχικό, έρημο καράβι, γρυλίζοντας με σκληρές κραυγές για το δάσος που δεν υπήρχε πια, για τις πολλές όμορφες φωλιές πουλιών που καταστράφηκαν, και τα μικρά τους έμειναν χωρίς σπίτι. Και όλα αυτά για χάρη αυτού του μεγάλου σωρού ξυλείας, αυτού του περήφανου πλοίου που δεν απέπλευσε ποτέ. Φυσούσα κι έκανα τις νιφάδες του χιονιού να στροβιλίζονται, ώσπου το χιόνι απλωνόταν σαν μια μεγάλη λίμνη γύρω

από το πλοίο, και μετά το έριχνα πάνω του. Ήθελα να ακούσει το βουητό μου, για να μάθει τι σημαίνει καταιγίδα. Ήθελα να αποκτήσει ναυτική εμπειρία.

»Εκείνος ο χειμώνας πέρασε, ήρθε κι άλλος χειμώνας κι άλλο καλοκαίρι, πέρασαν και τα δύο, όπως κι εγώ. Το χιόνι έλιωνε, τα άνθη της μπλιάς σκορπίζονταν, τα φύλλα έπεφταν, όλα περνούσαν. Αλλά οι κόρες του Βάλντεμαρ ήταν ακόμη μικρές, και η μικρή Ίντα ήταν ένα τριαντάφυλλο τόσο ωραίο όσο και τη μέρα που την πρωτοαντίκρισε ο ναυπηγός. Συχνά φυσούσα στα μακριά, καστανά μαλλιά της, ενώ στεκόταν στον κήπο δίπλα στη μπλιά, συλλογισμένη, χωρίς να προσέχει πώς της έριχνα λουλούδια στα μαλλιά. Μερικές φορές στεκόταν ατενίζοντας τον πυρωμένο ήλιο και τον χρυσαφένιο ουρανό μέσα από τα κλαδιά και τα πυκνά φύλλα των δέντρων του κήπου. Η αδερφή της, η Ιωάννα, ήταν λαμπερή και λεπτή σαν κρίνος, είχε ψηλή κορμοστασιά, αλλά όπως και η μητέρα της ήταν μάλλον άκαμπτη. Της άρεσε πολύ να περπατά μέσα στη μεγάλη αίθουσα, όπου κρέμονταν τα πορτρέτα των προγόνων τους. Στα πορτρέτα οι γυναίκες φορούσαν ρούχα από βελούδο και μεταξύ και μικροσκοπικά κεντημένα καπέλα στις πλεξούδες των μαλλιών τους. Ήταν όλες όμορφες γυναίκες. Οι άντρες φορούσαν ατσάλινες πανοπλίες και εντυπωσιακούς μανδύες με επένδυση από γούνα σκίουρου, ενώ είχαν ξίφος στη μέση τους. Πού θα ήταν η θέση της Ιωάννας σ' αυτόν τον τοίχο κάποια μέρα; Και πώς θα έμοιαζε ο ευγενής άρχοντας και σύζυγός της; Αυτό σκεφτόταν και συχνά μονολογούσε χαμηλόφωνα. Εγώ σάρωσα τη μεγάλη αίθουσα και γύρισα για να βγω έξω. Η Άννα Δωροθέα, ο χλομός υάκινθος, ένα παιδί δεκατεσσάρων χρόνων, ήταν ήσυχη και στοχαστική. Τα μεγάλα, βαθιά γαλάζια μάτια της είχαν ένα ονειρικό βλέμμα, αλλά ένα παιδικό χαμόγελο σχηματιζόταν ακόμη γύρω από το στόμα της. Δεν μπόρεσα να το προσπεράσω, ούτε ήθελα να το κάνω. Είχαμε γνωριστεί στον κήπο, σ' εκείνο το μικρό παρτέρι όπου ήταν φυτεμένα βότανα και λουλούδια που χρησιμοποιούσε ο πατέρας της για να φτιάχνει φάρμακα και άλλα μείγματα. Ο άρχοντας Βάλντεμαρ ήταν αλαζόνας και περήφανος, αλλά ήταν επίσης μορφωμένος άνθρωπος και ήξερε πολλά. Δεν ήταν μυστικό, και υπήρχαν πολλές απόψεις γι' αυτό που έκανε. Στο τζάκι του υπήρχε αναμμένη φωτιά ακόμα και το καλοκαίρι. Κλειδωνόταν στο δωμάτιό του για μέρες, η φωτιά έμενε αναμμένη, αλλά δεν μιλούσε γι' αυτό που έκανε. Μέσα στη μοναξιά του προσπαθούσε να ανακαλύψει τις μυστικές δυνάμεις της φύσης, και με υπομονή ήθελε να βρει πώς θα φτιάξει το πολυτιμότερο απ' όλα τα μέταλλα, την τέχνη τού να φτιάχνει χρυσό. Έτσι ήλπιζε. Γι' αυτό η φωτιά έκαιγε συνεχώς και η καμινάδα κάπνιζε πάντα.

»Ναι, ήμουν κι εγώ εκεί», είπε ο Άνεμος. «*“Άφησε τα πράγματα στην ησυχία τους”*», τραγουδούσα κάτω από την καμινάδα. Άφησε τα πράγματα στην ησυχία τους και όλα θα γίνουν καπνός, αέρας, κάρβουνα και στάχτες και θα καούν τα δάχτυλά σου. Αλλά ο Βάλντεμαρ Ντάα δεν άφηνε τα πράγματα στην ησυχία τους, και ό,τι είχε στην κατοχή του εξαφανίστηκε σαν καπνός. Τα υπέροχα μαύρα άλογα χάθηκαν. Οι αγελάδες στο χωράφι, τα παλιά χρυσά και ασημένια σκεύη στα ντουλάπια και τα σεντούκια, ακόμα και το ίδιο το σπίτι. Ήταν εύκολο να τα λιώσει όλα αυτά στο χωνευτήρι που κατασκευάζει χρυσό, όμως χρυσό δεν απέκτησε. Άδειασαν οι αχυρώνες και οι αποθήκες, τα κελάρια και τα ντουλάπια. Οι υπηρέτες μειώθηκαν και τα ποντίκια πολλαπλασιάστηκαν. Πρώτα έσπασε ένα παράθυρο και μετά ένα άλλο, έτσι μπορούσα να μπω στο σπίτι και από άλλα μέρη εκτός από την πόρτα. *“Όπου καπνίζει η καμινάδα, φαγητό μαγειρεύεται”*, λέει η παροιμία, αλλά εδώ κάπνιζε μια καμινάδα που καταβρόχθιζε όλα τα πράγματα για χάρη του χρυσού.

»Εγώ φύσηξα γύρω γύρω στην αυλή», είπε ο Άνεμος, «σαν φρουρός που τριγυρνάει γύρω από το σπίτι, αλλά φρουρός δεν υπήρχε. Στριφογύρισα τον κόκορα στην κορυφή του πύργου κι έτριξε σαν το ροχαλπτό ενός φύλακα, αλλά φύλακας δεν υπήρχε. Τίποτα άλλο εκτός από ποντίκια και αρουραίους. Η φτώχεια στρωνόταν στο τραπεζομάντιλο, η φτώχεια γέμιζε την ντουλάπα και τα σεντούκια. Η πόρτα έπεσε από τους μεντεσέδες της. Οι ρωγμές στους τοίχους

“ Η Άννα Δωροθέα, ο χλομός υάκινθος, ένα παιδί δεκατεσσάρων χρόνων, ήταν ήσυχη και στοχαστική ... Είχαμε γνωριστεί στον κήπο, σ’ εκείνο το μικρό παρτέρι όπου ήταν φυτεμένα βότανα και λουλούδια που χρησιμοποιούσε ο πατέρας της...” ”

έκαναν την εμφάνισή τους παντού, ώστε να μπορώ να μπαίνω και να βγαίνω με ευχαρίστηση, έτσι τα μάθαινα όλα. Ανάμεσα στους καπνούς και τις στάχτες, ο Βάλντεμαρ ήταν θλιμμένος στις άγρυπνες νύχτες. Τα μαλλιά και τα γένια του έγιναν γκριζα και βαθιές ρυτίδες εμφανίστηκαν γύρω από τους κροτάφους του. Το δέρμα του έγινε χλομό και κίτρινο, ενώ τα μάτια του εξακολουθούσαν να αναζητούν χρυσό, τον πολυπόθητο χρυσό. Ωστόσο το αποτέλεσμα των κόπων του ήταν χρέος αντί για κέρδος. Φύσηξα τον καπνό και γέμισα με τέφρα το πρόσωπο και τη γενειάδα του. Εγώ φύσηξα μέσα απ' τα σπασμένα τζάμια και τις σχισμές των τοίχων. Φύσηξα και μέσα στα σεντούκια και τα ρούχα που ανήκαν στις κόρες του, ρούχα που είχαν ξεθωριάσει και ξεφτίσει, επειδή τα φορούσαν ξανά και ξανά. Η αρχοντική ζωή είχε γίνει ζωή βουτηγμένη στην εξαθλίωση. Ήμουν ο μόνος που χάρηκα το κάστρο δυνατό», είπε ο Άνεμος. «Στο τέλος έριξα και χιόνι, και λένε ότι το χιόνι κρατάει τους ανθρώπους ζεστούς. Ήταν καλό γι' αυτούς, γιατί δεν είχαν ξύλα, και το δάσος, από το οποίο θα μπορούσαν να τα είχαν πάρει, είχε κοπεί. Η παγωνιά ήταν πολύ σκληρή, κι εγώ όρμησα σε τρύπες και περάσματα, πάνω από αετώματα και στέγες με μεγάλη ταχύτητα. Οι τρεις ευγενικές κόρες ήταν ξαπλωμένες στο κρεβάτι γιατί κρύωναν και ο πατέρας τους ήταν τυλιγμένος στο δερμάτινο πανωφόρι του. Τίποτα για φαγητό, τίποτα για ζέστη, ούτε φωτιά στην εστία! Εδώ ζούσαν άνθρωποι με ευγενική καταγωγή! “Αφνεσε τα πράγματα στην ησυχία τους”. Αλλά ο Βάλντεμαρ δεν το έκανε. “Μετά τον χειμώνα θα έρθει η άνοιξη”, είπε, “αφού θέλω καλές στιγμές. Δεν πρέπει να χάσουμε την υπομονή, πρέπει να κάνουμε υπομονή. Τώρα τα άλογα και τα εδάφη μου είναι όλα υποθηκευμένα, αλλά ο χρυσός θα έρθει επιτέλους, το Πάσχα”. Τον άκουσα καθώς μιλούσε. Κοίταζε τον ιστό μιας αράχνης και μονολογούσε: “Πονηρή υφάντρα, μου διδάσκεις την επιμονή. Αν οποιοσδήποτε σκίσει τον ιστό σου, θα αρχίσεις να τον ξαναφτιάχνεις. Αν καταστραφεί εντελώς, θα αρχίσεις αποφασιστικά να φτιάχνεις έναν άλλον. Έτσι πρέπει να κάνουμε, αν επιθυμούμε να πετύχουμε στο τέλος”. Ήταν το πρωί του Πάσχα. Οι καμπάνες ηχούσαν από τη γειτονική εκκλησία και ο ήλιος έμοιαζε χαρούμενος στον ουρανό. Ο αφέντης του κάστρου είχε ξενυχτήσει, με πυρετώδη ενθουσιασμό, έλιωνε και δρόσιζε, απόσταζε κι ανακάτευε. Τον άκουσα να αναστενάζει σαν να ήταν η ψυχή του σε απόγνωση. Τον άκουσα να προσεύχεται και παρατήρησα πως κρατούσε την ανάσα του. Η λάμπα έσβησε, αλλά δεν το παρατήρησε. Φύσηξα τα πυρωμένα κάρβουνα στο τζάκι, και μια κόκκινη λάμψη φωτίσε το αποκρουστικό λευκό πρόσωπό του, ενώ τα μάτια του κοίταζαν άγρια μέσα απ' τις βαθουλωμένες κόγχες. “Κοίτα στην αλχημική φιάλη”, φώναξε, “κάτι λάμπει στο χωνευτήρι, αγνό και βαρύ”. Το σήκωσε με χέρι που έτρεμε και ούρλιαξε με φωνή ταραγμένη: “Χρυσός! χρυσός!” Ήταν πολύ ξαλισμένος, θα μπορούσα να τον είχα ρίξει κάτω», είπε ο Άνεμος. «Αλλά φύσηξα μόνο στα καυτά κάρβουνα και τον συνόδευσα καθώς άνοιξε την πόρτα και πήγε τρέμοντας στο δωμάτιο όπου καθόταν η κόρη του. Το παλτό του ήταν πασπαλισμένο με στάχτες, ενώ στάχτη υπήρχε και στα γένια του και στα μπερδεμένα μαλλιά του. Στάθηκε όρθιος και κράτησε ψηλά στον αέρα την εύθραυστη φιάλη που περιείχε τον ακριβό θησαυρό του. “Το βρήκα! Το βρήκα! Χρυσός! Χρυσός!” φώναξε κρατώντας ξανά τη φιάλη ψηλά, αλλά το χέρι του έτρεμε, και η αλχημική φιάλη τού έπεσε, χτύπησε στο έδαφος και έσπασε σε χίλια κομμάτια. Η τελευταία φούσκα της ευτυχίας του είχε σκάσει. Με ένα σφύριγμα και ένα βουητό έφυγα ορμητικά από το σπίτι του αλχημιστή.

»Αργά το φθινόπωρο, όταν οι μέρες ήταν μικρές και η ομίχλη έριχνε κρύες σταγόνες στα μούρα και τα γυμνά κλαδιά, γύρισα με φρέσκια διάθεση, όρμησα στον αέρα, σάρωσα τον καθαρό ουρανό και τσάκισα τα ξερά κλαδιά, κάτι που σίγουρα δεν είναι σπουδαίο έργο, αλλά έπρεπε να γίνει. Σάρωσα με άλλο τρόπο το αρχοντικό του Βάλντεμαρ. Ο εχθρός του, ο Όουε Ράμελ του Μπάσνας, ήταν εκεί, με την υποθήκη του αρχοντικού στην τσέπη του. Κροτάλισα τα σπασμένα τζάμια, ταρακούνησα τις παλιές σάπιες πόρτες και σφύριξα μέσα από τις ρωγμές και τις χαραμάδες, έτσι που ο κύριος Όουε Ράμελ φοβήθηκε να μείνει για πολύ εκεί. Η Ίντα και

“Κοίτα στην αλχημική φιάλη”, φώναξε, “κάτι λάμπει στο χωνευτήρι, αγνό και βαρύ”. Τη σήκωσε με χέρι που έτρεμε και ούρλιαξε με φωνή ταραγμένη: “Χρυσός! Χρυσός!”

η Άννα Δωροθέα έκλαιγαν πικρά. Η Ιωάννα στεκόταν χλομή και περήφανη, δάγκωνε τα χείλη της μέχρι να τα ματώσει, αλλά σε τι θα μπορούσε να ωφελήσει αυτό; Ο Όουε Ράμελ πρόσφερε στον Βάλντεμαρ την άδεια να παραμείνει στο αρχοντικό μέχρι το τέλος της ζωής του. Κανείς δεν τον ευχαρίστησε για την προσφορά, και είδα τον ξεπεσμένο γερο-άρχοντα να ανασηκώνει το κεφάλι του προς τα πίσω πιο περήφανα από ποτέ. Έπειτα όρμησα ενάντια στο σπίτι και στις γέρικες φιλύρες με τέτοια δύναμη, που ένα από τα πιο χοντρά κλαδιά, σάπιο από καιρό, κόπηκε και έπεσε στην είσοδο. Θα μπορούσε να το χρησιμοποιήσει κάποιος ως σκούπα, αν ήθελε να σαρώσει αυτό το μέρος. Νόμιζα πως ήταν έτσι, γιατί ήταν δύσκολο για οποιονδήποτε να διατηρήσει την ψυχραιμία του μια τέτοια μέρα. Αλλά αυτοί οι άνθρωποι είχαν ισχυρή θέληση, τόσο ακλόνητη όσο και η σκληρή τους τύχη. Δεν είχαν τίποτα πια στην κατοχή τους, εκτός από τα ρούχα που φορούσαν. Ναι, υπήρχε κάτι ακόμα, μια φιάλη αλχημιστή, καινούρια, που είχε αγοράσει πρόσφατα ο Βάλντεμαρ και τη γέμισε με ό,τι μπόρεσε να μαζέψει από το έδαφος. Ήταν ο θησαυρός για τον οποίο είχε δώσει τόσες υποσχέσεις, αλλά απέτυχε να τις τηρήσει. Ο άρχοντας Βάλντεμαρ έκρυψε τη φιάλη στο στήθος του και, παίρνοντας το ραβδί του στο χέρι, ο άλλοτε πλούσιος ευγενής έφυγε με τις κόρες του από τον πύργο του Μπόρεμπι. Φύσηξα παγερά στο ταραγμένο πρόσωπό του, χάιδεψα τα γκρίζα του γένια και τα μακριά λευκά μαλλιά του και τραγουδίσα όσο καλύτερα μπορούσα: “Φφρρ! Φφρρ! Έφυγε! Έφυγε!” Η Ίντα περπατούσε από τη μία πλευρά του γέρου και η Άννα Δωροθέα από την άλλη. Η Ιωάννα γύρισε το κεφάλι της, καθώς απομακρύνονταν από την πύλη.

»Γιατί; Η τύχη τους δεν θα γύριζε επειδή εκείνη γύρισε το κεφάλι της. Κοίταξε τις πέτρες στους τοίχους του αρχοντικού, που κάποτε αποτελούσαν μέρος του παλιού κάστρου, και ίσως σκέφτηκε ένα παλιό τραγούδι: “Χέρι χέρι η κόρη η μεγάλη μαζί με τη μικρή, κινήσαν για να πάνε σε χώρα μακρινή”. Οι κόρες του τραγουδιού ήταν μόνο δύο, εδώ ήταν τρεις, και μαζί κι ο πατέρας τους. Περπάτησαν στον κεντρικό δρόμο, όπου κάποτε είχαν ταξιδέψει με την υπέροχη άμαξα. Βγήκαν με τον πατέρα τους στη ζητιανιά. Περιπλανήθηκαν στα ανοιχτά χωράφια ώσπου νοίκιασαν μια χωματινή καλύβα από λάσπη. Ένα νέο σπίτι με γυμνούς τοίχους και άδεια ντουλάπια.

»Κοράκια και κίσσες φτερούγιζαν γύρω τους και φώναζαν περιφρονητικά: “Κρα, κρα, βγείτε από τη φωλιά μας, κρα, κρα”, όπως εκείνοι είχαν κάνει στο δάσος του Μπόρεμπι, όταν έκοψαν τα δέντρα. Ο άρχοντας Βάλντεμαρ και οι κόρες του δεν μπορούσαν να μην το ακούσουν, γι’ αυτό

“ Ο άρχοντας Βάλντεμαρ έκρυψε τη φιάλη στο στήθος του και, παίρνοντας το ραβδί του στο χέρι, ο άλλοτε πλούσιος ευγενής έφυγε με τις κόρες του από τον πύργο του Μπόρεμπι. ”

φύσηξα στ' αυτιά τους για να πνίξω τον θόρυβο. Τι σημασία είχε κι αν το άκουγαν; Έτσι πήγαν να ζήσουν στη χωμάτινη καλύβα, κι εγώ περιπλανήθηκα μακριά, πάνω από βάλτους και λιβάδια, μέσα από γυμνούς θάμνους και άφυλλα δάση, στην ανοιχτή θάλασσα, στις πλατιές ακτές, σε άλλες χώρες. “Φφρρ! Φφρρ!” Πήγαινα μακριά, πιο μακριά, χρόνο με τον χρόνο. Και τι απέγινε ο Βάλντεμαρ και οι κόρες του;» Ο Άνεμος θα μας πει:

«Η τελευταία που είδα ήταν ο χλομός υάκινθος, η Άννα Δωροθέα. Ήταν μεγάλη και σκυφτή τότε. Είχαν περάσει πενήντα χρόνια και είχε επιβί ωσει απ' όλα αυτά. Μπορούσε να αφηγηθεί την ιστορία. Εκεί, στους θαμνότοπους κοντά στην πόλη Βίμποργκ, βρισκόταν ένα υπέροχο νέο σπίτι. Ήταν χτισμένο από κόκκινα τούβλα, με μεγάλα αετώματα. Ήταν κατοικημένο, γιατί ο καπνός έβγαине πυκνός και κουλουριαστός από τις καμινάδες. Η ευγενής κυρία του σπιτιού και οι πανέμορφες κόρες της κάθονταν κοντά στο παράθυρο και κοίταζαν πάνω από τον φράχτη του κήπου προς τον καφέ θαμνότοπο. Τι κοιτούσαν; Τα βλέμματά τους έπεφταν πάνω στη φωλιά ενός πελαργού, που ήταν χτισμένη πάνω σε μια παλιά χωμάτινη καλύβα. Η στέγη ήταν καλυμμένη με βρύα και λειχήνες. Η φωλιά του πελαργού κάλυπτε το μεγαλύτερο τμήμα της στέγης, και ήταν το μόνο μέρος του σπιτιού που βρισκόταν σε καλή κατάσταση, γιατί τη φρόντιζε ο πελαργός. Ήταν ένα σπίτι μόνο για να το κοιτάξεις, και όχι να το αγγίζεις», είπε ο Άνεμος. «Για χάρη της φωλιάς του πελαργού η καλύβα δεν είχε γκρεμιστεί, αν και ήταν μια παραφωνία στο τοπίο.

»Δεν ήθελαν να διώξουν τον πελαργό, έτσι άφησαν όρθια την παλιά καλύβα και επέτρεψαν στη φτωχή γυναίκα που έμενε εκεί να συνεχίσει να κατοικεί. Έπρεπε να ευχαριστεί το ψηλόλιγνο πουλί γι' αυτό. Ή μήπως ήταν η ανταμοιβή της που κάποτε μεσολάβησε για να μην γκρεμιστεί η φωλιά του μαύρου αδελφού του στο δάσος του Μπόρεμπε; Τότε η φτωχή γυναίκα ήταν μικρό παιδί, ένας λευκός υάκινθος σ' έναν πλούσιο κήπο. Θυμόταν καλά εκείνη την εποχή. Ήταν η Άννα Δωροθέα.

»“Αχ, αχ”, αναστέναξε. Γιατί οι άνθρωποι αναστενάζουν σαν το βουητό του ανέμου ανάμεσα στα καλάμια και τις φυλλωσιές. “Αχ, αχ”, έλεγε, “δεν ακούστηκε καμπάνα στην ταφή σου, άρχοντα Βάλντεμαρ”. Τα φτωχά αγόρια του σχολείου δεν έψαλλαν κάτι όταν ο πρώην άρχοντας του Μπόρεμπε βρέθηκε στη γη για να ξεκουραστεί. Όλα έχουν ένα τέλος, ακόμα και η δυστυχία. Η αδελφή της, η Ίντα, παντρεύτηκε έναν χωρικό. Αυτή ήταν η πιο σκληρή δοκιμασία που έζησε ο πατέρας τους, ότι σύζυγος της κόρης του έγινε ένας άθλιος δουλοπάροικος, τον οποίο ο ιδιοκτήτης του θα μπορούσε να βάλει για τιμωρία στο ξύλινο άλογο. Υποθέτω ότι κι η Ίντα έχει πεθάνει τώρα! “Αλίμονο! Γιατί δεν τελειώνει και η δική μου εξαθλίωση! Θεέ μου, πάρε με μαζί σου”. Αυτή ήταν η προσευχή της Άννας Δωροθέας στην άθλια καλύβα που έμεινε όρθια για χάρη του πελαργού. Εγώ λυπόμουν που έβλεπα έτσι την πιο περήφανη από τις τρεις αδερφές», είπε ο Άνεμος.

«Το θάρρος της ήταν μεγάλο. Ντύθηκε με ανδρικά ρούχα και μπάρκαρε ως ναύτης σ' ένα πλοίο. Μιλούσε λίγο και είχε θλιμμένη όψη, αλλά δεν ήξερε πώς να σκαρφαλώσει στα κατάρτια, έτσι φύσηξα στη θάλασσα πριν ανακαλύψει κανείς ότι ήταν γυναίκα. Και, κατά τη γνώμη μου, καλά έκανα», είπε ο Άνεμος.

«Ένα άλλο πρωινό του Πάσχα, όπως εκείνο που ο Βάλντεμαρ φανταζόταν ότι είχε φτιάξει χρυσάφι, άκουσα τους ήχους ενός ψαλμού κάτω από τη φωλιά του πελαργού και μέσα στους γκρεμισμένους τοίχους. Ήταν το τελευταίο τραγούδι της Άννας Δωροθέας.

»Δεν υπήρχε παράθυρο στην καλύβα, μόνο μια τρύπα στον τοίχο. Ο ήλιος που ανέτειλε σαν λαμπερή χρυσή σφαίρα κοίταξε μέσα. Με τι μεγαλοπρέπεια γέμισε εκείνη τη θλιβερή κατοικία! Τα μάτια της Άννας Δωροθέας ήταν γυάλινα και η καρδιά της ράγιζε, αλλά έτσι θα ήταν, ακόμη δεν είχε λάμψει ο ήλιος εκείνο το πρωί στη φτωχική καλύβα. Η φωλιά του πελαργού της είχε εξασφαλίσει ένα σπίτι μέχρι τον θάνατό της. Τραγούδησα πάνω από τον τάφο της. Τραγούδησα στον τάφο του πατέρα της. Ξέρω πού βρίσκονται, αλλά κανείς άλλος δεν το ξέρει.

»Νέοι καιροί τώρα. Όλα αλλάζουν. Ο παλιός δρόμος χάνεται ανάμεσα σε καλλιεργημένα χωράφια. Ο καινούργιος τώρα ξετυλίγεται πάνω από παλιούς τάφους. Και σύντομα θα έρθει ο σιδηρόδρομος, και τα βαγόνια του θα ορμήσουν πάνω από τάφους όπου βρίσκονται εκείνοι των οποίων τα ονόματα έχουν ξεχαστεί.

»Αυτή είναι η ιστορία του άρχοντα Βάλντεμαρ και των θυγατέρων του. Πείτε την εσείς καλύτερα, αν κάποιος την ξέρει όπως εγώ», είπε ο Άνεμος και έφυγε βιαστικά.

Για τον συγγραφέα

Ο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, Δανός λογοτέχνης και συγγραφέας παραμυθιών, γεννήθηκε στις 2 Απριλίου 1805 στο Όντενσε της Δανίας. Το 1816 πέθανε ο πατέρας του, και η μητέρα του εργάστηκε ως πλύστρα, για να συντηρηθεί αυτή και ο γιος της. Σε ηλικία δεκατεσσάρων χρονών πήγε στην Κοπεγχάγη με σκοπό να γίνει ηθοποιός. Έδωσε εξετάσεις στη Βασιλική Σχολή Θεάτρου, αλλά απέτυχε. Άρχισε να φοιτά και πάλι στο σχολείο, όπου με δυσκολία ολοκλήρωσε τις εξετάσεις. Επειδή είχε ωραία φωνή, άρχισε να σπουδάζει μουσική, αλλά αρρώστησε ξαφνικά και έχασε τη φωνή του. Έτσι, άρχισε να γράφει ποιήματα. Οι στίχοι του άρεσαν και κατάφερε να γραφτεί στο πανεπιστήμιο, όπου κέρδισε μια βασιλική επιχορήγηση. Το 1827 δημοσίευσε τα ποιήματά του και έπειτα εξέδωσε μια σειρά έργων (παραμύθια, θεατρικά έργα, νουβέλες, ταξιδιωτικά έργα) που του εξασφάλισαν φήμη και χρήματα. Έπειτα από αυτή την επιτυχία, άρχισε τα ταξίδια. Πήγε στη Γερμανία, τη Γαλλία, την Αγγλία, την Ελλάδα, την Ιταλία, την Τουρκία και τη Μέση Ανατολή. Πέθανε στις 4 Αυγούστου 1875 στην Κοπεγχάγη.

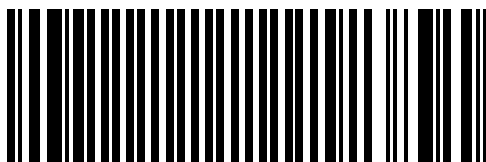
Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία.

Το παρόν βιβλίο σύμφωνα με τις Υπουργικές Αποφάσεις 142611/ΓΔ4 – 28/11/2024 και 145275/ΓΔ4 – 04/12/2024 θα διανεμηθεί δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία της χώρας.

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, άνευ γραπτής άδειας σύμφωνα με τη νομοθεσία περί προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων.

Κωδικός Βιβλίου: 0-10-0247
ISBN 978-960-06-6491-1

(01) 000000 0 10 0247 8